

DIRVA

★ ★ ★
THE FIELD

Nr. 11

Vasario-February 9, 1959

Cleveland, Ohio

Lietuvos naujienų atranka

IR VĖL BUS RINKIMAI

Kas bus išrinkta-partija jau žino, bet balsuoti visvien reikės.- Panaikina 4 buvusius rajonus

Paleckis paskelbė, kad kovo 15 dieną vėl reikią "rinkti" deputatus į vadina-
mąją aukščiausią tarybą Vilniuje, o taip pat ir vietines (miestų, rajonų, apylinkių) tarybas — sovietus.

Kaip ir prieš ketverius metus, taip dabar į respublikinį sovietą bus numatoma "išrinkti" 209 deputatai. Kadangi viena vieta soviete skiriama nuo 15,000 gyventojų, tai išeitų, kad Lietuvoje skaičiuojama 3,135,000 gyventojų. Bet taip greičiausia nėra. Prieš ketverius metus irgi buvo tiek vietų soviete, o Maskvos statistika nurodinėjo Lietuvos gyventojų skaičių 2,700,000. Matyt, nemaža yra atvejų, kur vienas deputatas tenka nepilnai penkiolikai tūkstančių gyventojų, nes jų vietų numato-

ma net 29 daugiau, negu išeitų remiantis statistikos duomenimis. Naujesni su-
rašymo duomenys dar nesu-
skaičiuoti.

Vyriausiai rinkimų komi-
sijų ši kartą pirmininkaus
partijos sekretorius Alber-
tas Barauskas (prieš ket-
verius metus ta garbė buvo
buvo atiduota A. Venclo-
vai). Vicepirmininku pa-
skirtas tas pats prof. Z. Ja-
nuškevičius (pernai lanke-
sis Amerikoje), kurs tose
pareigose buvo ir 1955 me-
tais,

PANAIKINA KETURIS RAJONUS

Sausio 23 dienos aktu Pa-
leckis skelbia, kad panaiki-
nami Dotnuvos, Obelių,
Simno ir Tytuvėnų rajonai.
Visas Dotnuvos rajonas
priskiriamas prie Kėdainių,

ir visas Tytuvėnų rajonas
priskiriamas prie Kelmės
rajono. Obelių rajonas —
prie Rokiškio rajono, išsky-
rus Samanų ir Suvieko apy-
linkes, kurios tenka Zarasų
rajonui. Simnas su žymia
apylinkių dalim tenka Aly-
tui, šeštą ir Stebulių apy-
linkės bei keletas kitų pie-
tinių rajono kaimų priski-
riami prie Lazdijų, o Kros-
nos ir Gudelių apylinkės —
prie Marijampolės.

Tas pakeitimas atsiliepia
ir adresų rašyme. Pavyz-
džiui, į Tytuvėnus rašant
ligi šiol tiko rašyti "Tytu-
vėnai" ir t.t., o dabar jau:
"Kelmės rajonas, Tytuvė-
nai" ir t.t.

"BONZOS" VYRAVO RĄŠYTOJŲ SUVAŽIAVIME

Jaunųjų rašytojų nemė-
giamiausi veidai vyravo
sausio 21-23 d. Vilniuje vy-
kusiame tarybinių
(skirtina nuo normalių ra-
šytojų!) rašytojų suvažiavi-
me. T. Tilvydis suvažiavimą
atidarė. A. Venclova, kaip
pirmininkas, darė pagrindi-
nį pranešimą. Jaunesnieji
(net ir tarybiniai) rašytojai
vieną ir kitą vadina partijos
"bonzomis" ar tiesiog "partijos
peniukšliais".

JAU RODO GRICIAUS "KALAKUTUS"

Sausio 27 dieną viename
Vilniaus kino teatre pradė-
jo rodyti naują filmą, Gri-
ciaus komediją "Kalaku-
tus". Komedijos tema —
"buožės" ir klebono varžy-
bos dėl parodo premijuotų
kalakutų, galvijų ir kitų
gėrybių. Gricius toliau spe-
cializuojasi neigiamybių pa-
šiepimo srityje, tik tas
skirtumas, kad jo "Palan-
goj" buvo pašiepama ano
meto dabartis, ir tai buvo
rodoma valstybės teatre, o
dabar jis drįsta plakti tik
tą patį ano meto dabartį,
dabar jau praeitį, kurią pa-
tirštintai karikatūrina.

PATVIRTINO LNA APSKAČIAVIMUS

Pereitų metų gegužės
mėnesį LNA pranešimuose
buvo apskaičiuota, jog,
sprendžiant iš įvairių statis-

Dvi neišskiriamos draugės, prieš pora metų gyvenusios Melbourne, Australijoje, dabar susitiko Clevelande. Kairė V. Budrevičūtė-Alcknienė, keliaujanti su vyru po JAV ir Europą, ir Eglė Cinvinskaitė, Clevelande studijuojanti dailę. Plačiau žiūrėkt 7 psl.

Dirvos nuotrauka.

VILTIES NAMŲ IR DIRVOS OFSETINĖS SPAUSTUVĖS ATIDARYMO RĖMĖJAI

Į mūsų išsiuntinėtus lai-
kus jau atsiliepė šie rėmė-
jai:

E. Bartkus,	Chicago	\$31.00
(žiūrėk žemiau dedamą laišką)		
Vl. Krivickas,	Cleveland	\$10.00
Dr. S. Biežis,	Chicago	\$10.00
V. Stankauskas,	Cleveland	\$3.00
J. Lescinskas,	Detroit	\$3.00
J. Lozoraitis,	Cleveland	\$1.00
J. Šarūnas,	Hamilton	\$10.00
J. Jurevičius,	Chicago	\$10.00
Vl. Vijeikis,	Chicago	\$10.00
V. Valteris,	Waterbury	\$2.00
J. Budrys,	New York	\$2.00
Pr. Bastys,	Toronto	\$10.00
R. Vizgirdas,	Cleveland	\$8.00
Z. Jankus,	Cleveland	\$10.00

N. Šimonis,	Los Angeles	\$1.00
Šeštokaitis L.,	Naugatuck	\$5.00
Mikalauskas A.,	Eastlake	\$5.00
Stankaitytė Iz.,	Cleveland	\$5.00
Paramą atsiuntus i e m s	širdingai dėkojame.	

SIUNČIU \$31.00

Šią sumą sudaro: \$10.00
popieriniai ir \$21.00 sidab-
ru. Pagal Ciesoriaus dekretą,
paskelbtą sausio 31 d. Neo-Lithuanų blynų vaka-
re Chicagoje, šis sidabras
yra duotas man, kad jį išda-
linčiau vargšams.

Žinodamas, kad Dirvos
vyras nemažai vargo, keldami-
si į naujas patalpas, jo-
se tvarkydami; statydami
mašinas, mokydamiesi
jomis dirbti, gerindami tu-
rinį, ir gal labiausiai pavar-
go, stengdamiesi galą su
galu suvesti. Tad jums tas
sidabras ir priklauso.

Jūsų

Eug. Bartkus

Baltieji Rūmai paskelbė,
kad prezidentas Eisenhower-

tinis nuotrupų, Lietuvoje
kolchozinių ir sovchozinių
karvių skaičius turėtų būti
apie 202,300.

Dabar Sniečkus partijos
suvažiavime pareiškė: "Per
1958 metus palyginti su
1957 metais karvių skaičius
kolūkiuose ir tarybiniuose
ūkiuose padidėjo 34 tūk-
stančiais, arba 17 procentų".

Vadinasi, jeigu 34,000
yra 17% 1957 metais bu-
vusio karvių skaičiaus, tai
tas skaičius buvo 207,000.
(Jeigu imtumėm dėmesin
Sniečkus kitoj tos pačios
kalbos vietoj nurodytą 16%,
tas tas skaičius turėjo bū-
ti 212,500. Kadangi Snieč-
kus čia minėjo tik suapva-
lintus skaičius, tai tikrasis
skaičius turi būti kur nors
vidury, greičiausiai apie tą
pernai LNA pranešimuose
nurodytą).

Sniečkus, be to, nurodė,
kad nuo 1953 metų karvių
skaičius kolchozuose ir sov-
chozuose yra padidėjęs
"115 tūkstančių arba be-
veik dvigubai".

Vadinasi, 1953 metais
kolchozai ir sovchozai Lie-
tuvoje turėjo tik apie 120,-
000 karvių.

KAIRĖJE: Amerikos Lie-
tuvų Tarybos Clevelando
skyriaus valdyba, kurios
inicatyva rengiamas Ne-
priklausomybės šventės 41
metų minėjimas, dalyvau-
jant Čiurlionio ansamblui
Clevelando moterų simfonii-
niam orkestrui ir solistams.
Sėdi, iš kairės: J. Smetona,
N. Kersnauskaitė, A. Au-
gustinavičienė, J. Daugėla.
Stovi: V. Januškis, P. Gruo-
dis, L. Leknickas, V. Kasa-
kaitis ir K. Žiedonis.

Dirvos nuotrauka.

ris bent šiuo metu neketi-
na vykti į Sovietų Sąjungą
ir jis nėra gavęs tuo reika-
lu jokio oficialaus kvietimo.

Šis pareiškimas buvo pa-
darytas ryšium su Chruš-
čiovo kalba komunistų kon-
grese, kurioj jis padaręs ne-
tiesioginį kvietimą presi-
dentui Eisenhoweriui. Ei-
senhoweris sako, kad jis su-
tikytų vykti į Sovietų Sąjun-
gą ar kur kitur, jei tikrai
žinotų, kad tas pasitarnau-
tų taikai, gi Chruščiovo
"kvietimas" buvo ištartas
kalboj, kurioj Amerika bu-
vo smarkiai puolama, tad
nemanoma, kad Chruščio-
vas būtų rimtai kvietęs.

Tuo tarpu britų premje-
ras Macmillan pareiškė
vykstant vasario 21 d. į Mas-
kvą pasimatyti su Chruš-
čiovu ir šiai jo kelionei bri-
tų konservatoriai ir darbie-
čiai pritaria. Laisvasis pa-
saulis su dideliu atsargumu
vertina britų premjero Mac-
millano pasirošimą kelio-

nei. Valstybės sekretoriaus
Dulles nuomone, ši kelionė
galėsianti būti naudinga.
Vakarų Vokietijos pareigū-
nai mano, kad Macmillano
vizitas Maskvoje sudarys
galimybę išdėstyti Sovietų
vyriausybei sąjungininkų
pažiūras. Gi pats Macmillan
sako, kad jo vizito pagrindi-
nis tikslas bus išsklaidyti
klaidingas nuomones ir su-
kurti pagrindą geresniam
susipratimui, tačiau jis pa-
brėžė, kad neketinąs Mas-
kvoje vesti jokių derybų.

Po pasitarimų Londone,
valstybės sekretorius Dulles
buvo sustojęs Paryžiuje,
kur matėsi su prezidentu de
Gaulle. Abi pusės priėjo tos
pat nuomonės, kad reikia
išlaikyti priėjimą prie va-
karų Berlyno. De Gaulle ne-
palankiai žiūrįs į sušauki-
mą konferencijos prieš ge-
gužės 27 d., kada sovietai
paskyrė galutinį terminą
Berlyno okupacijos paba-
gai. Dulles tam pritaria.

NAUJAUSIOS ŽINIOS

• "Aš nuobodžiauju šia-
me vienuolyne. Mano am-
žiuje ir tiek metų praleidus
Vatikane, sunku priprasti
prie vienuoliško gyvenimo",
rašė Popiežiui Jonui XXIII
sesuo Pasqualina, 65 metų
amžiaus, buvusi popiežiaus
Pijaus XII kambarinė, ku-
ri po jo mirties buvo grįžusi
į vienuolyną. Dabar ji su-
grąžinta į Vatikaną, ir jai
pavesti tvarkyti labdaros
darbai.

• Buvęs Argentinos dik-
tatorius Peronas, kalbama,
laikina apsisostojęs Paryžiu-
je. Jis ketinąs pastoviai įsi-
kurti Šveicarijoje.

• Komunistų kongrese
Maskvoje Mikojanas pareiškė,
kad iš Amerikos jis parsi-
vežęs įspūdį, jog ji neli-
kusį kištis į socialistinių

kraštų vidaus reikalą ir tę-
sianti savo politiką dėl tai-
kingo sugyvenimo.

• Naujoje mažoje Sovie-
tų enciklopedijoje nebemi-
nimas Bulganinas ir Višins-
kis.

Praėjusį ketvirtą dieną
Amerika paskelbė dokumen-
tuotą įrodymą, kad pernai
rugšėjo mėnesį Sovietų
naikintuvai pašovė ameri-
kiečių neginkluotą trans-
porto lėktuvą, kuris nukri-
to Armenijoje prie Turki-
jos sienos.

Valstybės departamentas
paskelbė incidento metu
nugirstą ir į magnetofono
juostą įrašytą Sovietų la-
kūnu pasikalbėjimą iš kurio
aišku, kad Sovietų naikin-
tuvai beginklį amerikiečių
lėktuvą pašovė.

DIRVA

THE FIELD

Published semi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Ass'n. VILTIS, Inc. (Non-profit), 6907 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio.

Telephone: HEnderson 1-6344.
Issued in Cleveland every Monday and Thursday.

Editor-in-Chief: Balys Gaidžiūnas.

Second Class Mail Privileges Authorized at Cleveland, Ohio.

Subscription per year in advance: \$8.00. Established in 1915.

Single copy — 10 cents.

Redaktoriai: Vyt. Gedgaudas ir J. P. Palukaitis.

REDAKCIJINĖ KOLEGIJA:

P. Bastys (Toronto), E. Čekienė (Woodhaven), R. Mieželis (Chicago), J. Paplėnas (Chicago), V. Rastenis (Brooklyn) ir St. Santvaras (So. Boston).

Dukart savaitinis, leidžiamas VILTIS, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Dijos (Inkorp. ne pelnui), 6907 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio.

Telefonas: HEnderson 1-6344.

Išleista Clevelande pirmadieniais ir ketvirtadieniais.

Vyr. redaktorius: Balys Gaidžiūnas.

Antros klasės siuntos privilegija suteikta Clevelande, Ohio.

Prenumerata metams, iš anksto mokant \$8.00. Įsteigta 1915 metais.

Atsk. Nr. kaina 10 centų.

GYVENTI NEW YORKE -- NEPIGI PRIVILEGIJA Rockefellerio išrinkimas ir mokesčiai

New Yorkas — milžiniškas tarptautinės politikos, informacijos, prekybos ir kultūros centras. Kas nori ir pajėgia naudotis jo galimybėmis, tam čia gyventi labai įdomu.

Bet už tai reikia ir užsimokėti. Pragyvenimas, ypač butai, daugiausia brangesni, kaip daug kur kitur (nors yra ir dar brangesni vietų). Turėti automobilį čia mažai naudos, jei neišvažiuoti "į laukus". Bet automobilių apdraudos mokesčiai čia yra patys brangiausi visoje Amerikoje, taigi ir visam pasauly. Pagaliau, New Yorko valstybė ima

mokesčius šalia federalinių mokesčių, o New Yorko miestas dar nuo savęs jų prideda. Tas mokesčių klaušimas šių metų vasario pirmomis dienomis virto visuotine kalbų tema.

Išsirinko New Yorko valstybė naują gubernatorių. Iš dviejų multimilijonierių — jaunesnį, gražesnį ir turtingesnį. Netikiu, kad Rockefellerio išrinkimą lėmė ponios Rosenberg ar kokia panaši parama iš žydų sluoksnių. Rockefellerį išrinko moterys. Už jo patrauklią šypsena, už jo jaunatvišką laikyseną, už jo išgarsintą šeimyniškumą ir

našiai. Paprastai dėl tokių išlaikų žmonės nesijaudina, kai jas daro kitokiems reikalams. Bet kai reikalas liečia mokesčius valstybei — tada gevalt!

Ne mums išnagrinėti, ar New Yorko valstybei būtina reikala to mokesčių padidinimo, ar būtų galima ir kitaip išsiversti. Įdomu stebėti tik patį faktą, kaip žmonės reaguoja į pareigą, į aukojimąsi viešiesiems reikalams.

Ar ne panašiai yra ir mūsų tarpe, kai primenamas reikalas pinigų prisidėti prie lietuviškųjų visuomeninių reikalų rūpinimo? Penkios dešimtys, šimtas dolerių ir daugiau išleisti per vieną vakarą vaisėms — paprastas dalykas. Bet koks herojus (o kai kieno akyse — tiesiog pamišėlis), kas ryžtasi panašią sumą paskirti viešiesiems lietuviškiems reikalams! Ką kalbėti apie tokias sumas. Dešimtis, penki doleriai viešiesiems reikalams daugeliui atrodo ne šiaip jau "atsikratymas", bet tikra auka, būtina reikalinga atžymėti visuose laikraščiuose!

New Yorko gubernatorius (ir jo įpėdiniai, būsimieji gubernatoriai) mokesčius, žinoma, surinks. Bet Rockefellerio drąsa jų pareikalauti gali jau dabar užkirsti jam daugelio pradėtą tiesti kelią į Baltuosius Rūmus... Gal todėl ir mūsų visuomenės vadai vengia platesnių politinių rinkimų? Nes, turbūt, ir mes nuverstume visus vadus, kurie sako, kad viešajai veiklai reikia pinigų, o rinktumė tik tokius, kurie prižadėtų stebuklus be pinigų...

K. B.

Anglų žvejai, norėdami pasijuokti iš Grenlandijos žvejybos komunisto ministro, priartėję prie Grenlandijos krantų, iškėlė ant savo laivo dirbtinę sovietinę vėliavą. Anglijos vyriausybė gavo formalius protesto raštus iš Grenlandijos ir Sovietų Sąjungos vyriausybių. Pasiaiškinimai, jog tik norėta pajuokauti, nepadarė jokio įspūdžio rimtiems Maskvos valdovams.

CHICAGOS GYDYTOJAI

Tel. ofiso PROspect 8-1711
Rezidencijos REpublic 7-7868

Dr. S. Biežis
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 West 63 St.

Val.: 1-3 popiet ir 7-8 v. vak.
Trečiad. ir sekmad. ofisas
uždarytas.

Šeštad. tik nuo 1-3 val. popiet.
Rezid. 3241 W. 66th PLACE.

Tel. ofiso EVerglade 4-7376
Tel. buto GRaceland 2-9203

Dr. Juozas Bartkus
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Norvest Medical Center
2336 West Chicago Ave.
Chicago 22, Ill.

VAL.: 1-3:30, 6-8:30 p. p.
pirmad., antrad., ketvirtad.,
penktad.

Tik susitarus trečiadieniais.

Telefonas:
Ofiso REpublic 7-5020.
Namų WALbrook 5-3765.

J. Ramunis, M. D.
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

2557 W. 69th Street
(Įėjimas iš Rockwell St.)

Val.: kasdien 2-4 p. p. ir 6-8 p. p.
Šeštadieniais:
2-4 p. p. ir 5-7 p. p.

LAIŠKAI

NEVENKITE NUOTRAUKŲ

Parašyti, kaip patinka dabartinė DIRVA, labai lengva. Nebus perdėta pasakant, kad tai gražiausiai leidžiamas laikraštis. Žiūrint į tokių geros kokybės popierių, net gaila, kad jis n a u dojamas savatraščiu, kurį dažnas perskaitęs numeta. Tai juk galėtų labai tiktį žurnalui. Na, bet daugelis neišmes ir suris į didelės knygos, kaip mūsų gyvenimo veidrodį.

Tik jokių būdu nevenkite iliustracijų. Ypač jaunimas jomis labai domisi, o juo gi mes privalome rūpintis ir jam iš dalies pateikti. Šiandien kiekvienas suranda pasaulines naujienas šios šalies dienraščiuose, mato televizijoje ir girdi per radiją. Bet dar būna naujiena, jei kada svetima kalba leidžiamame laikraštyje kai kada būna ir lietuvių veidas. Taip pat daugelis teisinamės turį mažą laiko skaityti ilgus straipsnius, bet aš dar nemačiau žmogaus, kuris stotų laiko žvilgtelti į savo arba pažįstamo nuotrauką laikraštyje.

Jaunimą rodant laikraščiuose patarnaujama ir jų santykiams bei naujoms pažintims užmegsti. O mes turime tokio gražaus prieauglio.

Žmonės lieka žmonėmis. Amerikiečių gi ir milijoninio tiražo žurnalai išsilaiko vien tik dėl dedamų nuotraukų. Jei pasigirsta vienas kitas balsas, kad jam fotografijos neįdomios, tai tegu ir būna tik tuo balsu, kuris jokių būdu nekalba už visus ar daugelį skaitytojų.

Turėdama santykių su visuomene, manau neklystanti tardama šį žodį už daugelį "neužsigrūdusių inteli-gencijų bei savo tautinės galvosenos" žmonių.

Asmeniškai aš labiausiai vertimu DIRVĄ, kad ji plačiai pavalzduoja dabartinę padėtį Lietuvoje. Ypatinai atidžiai seku iš Lietuvos išeinančių laikraščių ištraukas, kurios daugiau pasako, negu mūsų pačių komentarai. Dėkoju su šeimai labai, nes be iš ten ateinančių laišku ir knygų, laikraščių niekas neatsiūnia, nors ten gyvena mūsų artimieji ir bandė užpeneruoti.

Pranė Lapienė,
Stony Brook

Skaitytojas A. Bernotas,
iš Waterburio rašo;

Pa'inka: Liet. naujienų atrankos, politinės žinios ir apžvalgos, literatūra ir kritikos straipsniai, dabar dėdami špionažo aprašymai.

Nepatinka: Jauniau ir žiliaus susirašinėjimai, svetimų autorių atkarpoje spausdinami kūrinių, neliečią Lietuvos.

Skaitytoja K. Gečaitė, iš Manteno, rašo:

Dirva gera, bet dar daugiau gerinkite! Geriausio pasisekimo!

Į JŲ VIETĄ IR REIKIA NAUJŲ SKAITYTOJŲ

Senas Dirvos skaitytojas, A. Akelaitis iš Pittsburgho, rašo:

"Sustabdykit Dirvą. Per daug metų skaičiau Dirvą, kol sulaukiau 82 metų. Pasenau ir kišenių susitraukė".

Ir jų vieton mums būtina reikla naujų skaitytojų! Ateikit mums į talką! Mes prašome 500 naujų skaitytojų. Iki šios dienos gavome 115. Kiek daugiau pastangu ir ateis dar 385.

Vasario 16-tąją sutinkant

Tėvynėj, ištrėmime ir sveltimuose kraštuose gyvenantis, laisvės išsiilgęs lietuvis, ruošiasi Vasario 16-osios šventei. Ruošiasi pagal vietos salygas.

Tėvynėj gyvenantis mažiausiai laisvės turės ir Vasario 16-tąją atšvės susikaupime, be iškilnių, be prakalbų, bet taip pat iškilmingai, nes jo minčių ir ryžto juk niekas negalės persekioti. Panašiai švės ir tremtiniai anapus Uralo. Tik jų akyse labiau žybs ašaros ir juos stipriau kan-kins Tėvynės žemės ilgesys.

Jau visiškai kitaip Vasario 16-tąją minėsime mes, kurie iš namų išėjom varomi ar sava valia, bet išėjom į laisvus Vakarų. Čia mes Vasario 16-tąją švėsime rinkamiesi į išpuostas sales, sakysim prakalbas, dainuosim ir tautinius šoksim, laisvės reikalui atiduosim ir savo piniginę auką.

Jungtinėse Amerikos Valstybėse gyvenantieji vyresnios kartos lietuviai Vasario 16-tąją dar buvo įpratę vadinti Lietuvių Diena. Daug kas ir dabar, laiškais ir telefonu teiraujasi, ypač gyvenantieji toliau nuo didesniųjų kolonijų, kur vyks ta Lietuvių Diena, nes jie į eilines lietuvių iškilmes negali atvykti, bet jau Vasario 16-osios iškilmėse būtinai nori dalyvauti.

Tai labai gražus paprotys. Jo ir toliau būtina reikiai laikytis ypač tiems, kuriuos įvairios gyvenimo sąlygos nuvedė toliau nuo didesniųjų lietuvių kolonijų. Bet nedovanotina prasikala sta tie, kurie ir netoli gyvendami, tą dieną net iš savo namų nepajuda ir rengiamose iškilmėse nedalyvauja. Tokie jau reikalingi ne paskatinimo, bet kaip mūsų tėvai sakydavo, gero pančio.

Vasario 16-osios minėjimo salės turi būti pilnos. Juk iškilmėse dažniais atvejais dalyvauja ir įtakingi šio krašto politikai. Negi mes savai Tėvynėj pasitar-naujam, kad prieš juos pasirodom daug menkesni, mažesniu skaičium, negu iš tikro esam.

Taip pat ir Vasario 16-osios iškilnių metinė programa turi būti vainikuota visų mūsų sugebėjimu, visu mūsų meniniu turtu. Negalima tą dieną daryti bandymų, bet eiti tvirtai, meno jėga taip pat veržtis į laisvę ir tuo laimėti naujų tal-kininkų.

Vasario 16-osios metu, pačiose iškilmėse ar asme-

niškai į namus, pasibels ir pinigines aukas prašantieji. Ir ją, pagal savo išgales atiduokim. Atiduokim toms organizacijoms, kurias skaitom geriausiai laisvės kovą vedančiomis. Tik neišsisukinėkim. Vasario 16-ąją neužtenka prakalbas sakyti ir žodžių ryžtis, bet tą ryžtą būtinai reikia sustiprinti ir savo asmeniškai auka. Ją ir atlikim.

B. G.

Į VARŠUVĄ GRAŽINTOS LENKIJOS BRANGENYBĖS

Vokiečiams artėjant 1939 metais prie Varšuvos, į vakarus buvo išvežtos lenkų istorinės brangenybės kaip Chopino rankraščiai, 132 užtiesalai, austi XV amžiuje, istoriniai ginklai, metraščiai ir kitokios brangenybės, kelių milijonų dolerių vertės.

Pradžioje šios brangenybės buvo padėtos Anglijoje, bet vokiečiams užėmus Prancūziją, egzilinę Lenkijos vyriausybę perkėlė juos į Kanadą ir padėjo saugoti į Ottawos banką, kur pasirašė popierius Polkowski ir Zaleski.

Nuo 1946 m. Lenkijos komunistinė vyriausybė nenustojė reikalavusi iš Kanados šių tautinių brangenybų, bet Ottawos vyriausybė atsisakinėjo nurodydama, kad turtai padėti į privatų banką, ir ji negalinti duoti jokių parėdymų. Gi bankas aiškinosi, kad jis pažįstas tik savo klientus, kurie tuos daiktus padėjo. Polkowski sakėsi, kad jis pripažįstas tik egzilinę lenkų vyriausybę Londone ir nieko bendro nenoris turėti su komunistine vyriausybe. Kitas depozitorius Zaleski, grįžęs po karo į Lenkiją, yra miręs.

Visi Varšuvos žygiai per Jungtines Tautas, UNESCO ir kitur nepasisekė. Keturi ministeriai apie dvylika metų veltui dirbo, bet štai dabar Polkowski nusi-leido.

"Aš nusileidžiu", sako jis, "su pilnu lenkų egzilinės vyriausybės Londone, pri-tarimu, nes tapo pavojinga ilgiau šias brangenynes laikyti drėgname banko rūsyje."

Žinia apie šių istorinių turtų sugrąžinimą į Krokuvą Lenkijoje buvo sutikta su dideliu džiaugsmu.

Vienas Toledo miesto gyventojas negalėjo atrinkti automobilio durų. Manydama, jog yra užšalusios, bandė atšildyti žiebtuvėliu. Tačiau jis nedegė, nes nebebuvo benzino. Nuėjęs skersai gatvės nusipirko benzino ir šildė raktą, bet rezultatai tie patys. Tada iškviėtė automobilį klubo sunkvežimį, kurio vairuotojas, norėdamas įsitikinti, kad savininkas yra tikrai klubo narys, nuvalė apsnigtą automobilio lentelę. Pasirodė, jog būta svetimo automobilio.

DABAR GERIAUSIAI APSIMOKA

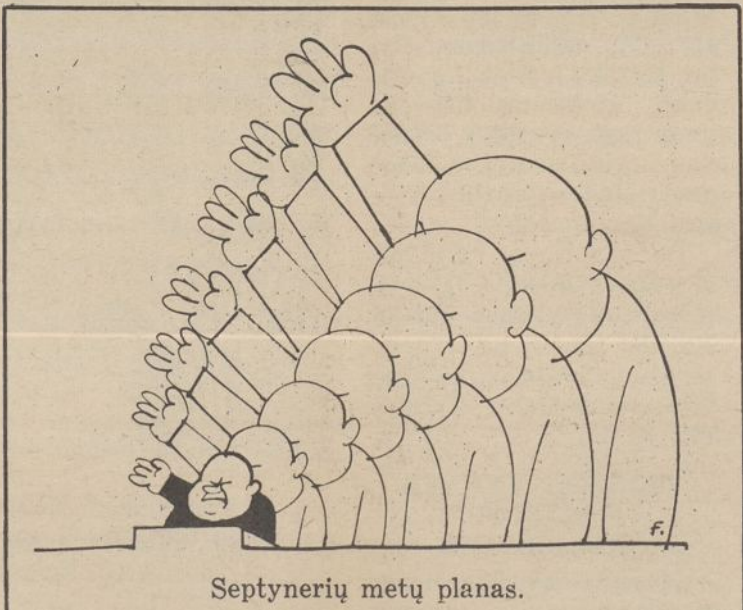
siųsti į anapus angliškas medžiagas: joms kainos nepakeltos ir jos ten labiau vertinamos, kaip kas kitia. Trims kostiumams medžiaga tik \$50.00, už tris pamušalus pridėti \$9.00, įskaitant maitą ir visas persiuntimo išlaidas.

Užsakymus priima, pagal pasirinktus pavyzdžius, lietuvių kontora

"LE VUO"

2608 WEST 69 ST., CHICAGO 29, ILL. WA 5-8715

Taip pat siunčiami visokie atnešti siuntiniai, mašinos, akordeonai, o maistas pigiausiai iš Europos sandėlių, pinigai \$1.00 = 10.00 rubl. Sutvarkoma knygvedyba, mokesčių, pilietybės ir kiti raštinės reikalai.

Septynerių metų planas.

Vaidilos gastrolės Detroite

Ir beliko tik penki stulpai turgaus aikštėje...

VYT. ALANTAS

Detroite gastroliavo Clevelando Vaidilos teatras, suvaidinęs A. Landsbergio dramą: Penki stulpai turgaus aikštėje. Spaudoje skaitėme apie tą veiklą vienokių ir kitokių balsų, tad buvo įdomu juos patikrinti. Matyt, panašiai galvojo ir daugiau detroitiečių, nes salė prisirinko, galima sakyti, pilna publikos, nors oras tam ir nebuvo labai palankus.

Spektaklis slinko prieš žiūrovo akis be dekoracijų, su draperijomis. Nežinia koks būtų likęs išspūdis, jei į spektaklio apipavidalinimą būtų įsijungęs ir dailininkas, bet aš beveik buvau patenkintas, kad jo nebuvo, nes be dokracijų ir sceninių efektų galėjai geriau susitelkti, sekdamas vaidybą ir turinį.

Landsbergis siūžetą savo veikalui paėmė iš partizanų gyvenimo ir, būtent, iš to meto, kada partizanų sąjūdis Lietuvoje ėjo galop. Mes matėme į sceną išvestus, galima sakyti, paskutinius laisvės kovotojus.

Į partizanų sąjūdį mes galime žiūrėti vienaip ar kitaip, bet vargu, ar mes galime į jį žiūrėti taip, kaip į mums pavaizdavo Landsbergis. Laisvės kovotojų sąjūdis mums yra ir liks kaip neišpasakyto pasiaukojimo, savęs išsižadėjimo, neribotos tėvynei meilės ir žūtbūtinės kovos už Lietuvos laisvę gadyne. Tai buvo politinis ir moralinis sąjūdis prieš lietuvių tautos ir jos laisvės naikintojus ir niekintojus. Partizanų gadyne liks mūsų istorijoje, kaip skaistaus heroizmo amžių akiračius apšviečią gaisrai...

Ak, žinoma, partizanai buvo irgi žmonės su savo žmogiskomis silpnybėmis, ydomis bei klaidomis, bet, statant juos priešais raudonuosius užgrobikus, kitaip sakant, perkeltant jų kovą į idejinę bei moralinę plotmę, mes niekad nesutiksime, kad jie stovėjo žemiau savo priešų, kad pralaimėjo jų idėją. Tiesa, laimėjo kumštis, bet argi kumščiu galima nužudyti idėją? Idejiškai laimėjo laisvės kovotojai, nes pralaimėti jie negalėjo...

Landsbergio veikale komunistinei idėjai atstovau-

ja Tardytojas, kurį, tarp kitko, meistriškai suvaidino I. Gatautis, laisvės idėjai — partizanų būrio vadas Antanas Daugirdas, kurį vaidino Z. Dučmanas. Aplink tuos abu antagonistus viskas ir sukasi. Tardytojas išvestas aštraus ir plataus intelekto vyras, geras psichologas, be jokių skrupulių, logiškas komunistas. Jis aršus partizanų priešas, bebaigiąs likviduoti viso savo rajono laisvės kovotojų sąjūdį.

Prieš jį pastatytas partizanų būrio vadas Antanas Daugirdas. Veiksmas prasideda bunkeryje, kur likę iš 40 vyrų būrio paskutiniai trys partizanai savo tarpe riejasi ir beveik griebiasi ginklo savo neaiškiems nesusipratimams išspręsti. Jie turi planą ir ruošiasi paskutiniam žygiui: nužudyti Tardytoją. Reikia priminti, kad jie jau septyneri metai ruošiasi Tardytoją nugalyti, bet vis kažin kaip negali prie jo prieiti. Tačiau kai vadas susitinka su Tardytoju akis į akį Albinos kambaryje, tai, užuot griebęsis ginklo, jis su juo draugiškai filosofuoja apie šį bei tą. Tiesa, partizanų vadas ginklą pačiupinėja, bet kažin kodėl nešauna, ir, kai Tardytojas išeina nepalietas iš kambario, partizanai bejėgiškai susmunka ant sofos.

Kodėl? — klausia žiūrovas ir neranda atsakymo. Ar jis išsigąsta, ar susvyruoja savo įsitikinimuose, ar, pagaliau, jis pamato savo kovos bergždumą? Žodžiu, per visus vado susidūrimus su Tardytoju žiūrovo akyse laimėtoju išeina Tardytojas. Atrodo, kad komunistas yra padėties viešpats. Nuo scenos padvelkia moraliniu vado sugniužimu, defetizmu ir laimėjimo pripažinimu dvasiniam supuvėliui, žiauriausiai tiek ir tiek laisvės kovotojų nukankinusiame komunizmo atstovui.

Žiūrovas tokiam vado moraliniam sugniužimui visai neparuoštas, jam visai nesuprantamas toks neišteisintas Daugirdo psichologi-

nis lūžis, ir žiūrovui darosi visai nebeaišku, kaip toks dvasinis ištiželis galėjo net septyneris metus vadovauti dideliame partizanų būriui. Ir kai pagaliau jis vis dėlto išdrįsta paleisti šūvį į Tardytoją (tarp kitko tam reikalui režisūros pavartotas kažin koks švilpimo efektas visai netinka: būtų daug geriau paprastas šūvio garas), tai jis tai padaro nebe savo iniciatyva, vykdydamas seniai paruoštą planą, bet Tardytojo prispirtas prie sienos, kitaip sakant, jis tai padaro nebe puldamas, bet gindamasis, o gynimasis, kaip žinoma, nebėra joks didvyriškumas; o tik nuogo instinkto padiktuotas aktas. Žiūrovui liko visai aiškus išspūdis, kad dominuojanti figūra yra Tardytojas, bet ne partizanų vadas.

Detroito teatralai nusprendė, kad Landsbergio drama esanti moderniška. Kai dėl manęs, tai aš nežinau nei "moderniškos" nei "nemoderniškos" dramos, man tėra gera ir bloga drama. Pagaliau ir "moderniškų" dramų gali būti gerų ir blogų...

Landsbergio drama sudurstyta iš septynerių

trumpesnių ir ilgesnių pavieksų. Aš nežinau, ar tai jau bus moderniška ar nemoderniška, tik žinau, kad panašiai jau rašė ir šekspyras. Ir kad taip rašyti yra daug lengviau, negu laikintis klasikinės dramos principų.

Galbūt, bus moderniškas autoriaus įvedimas į savo

Lituanus žurnalui remti komiteto ir redakcijos posėdis Clevelande. Jame buvo pasidžiaugta, kad vėjus labai gerai pasisekė ir tuo žurnalo tolimesnis leidimas užtikrintas. Sėdi, iš kairės: p. Vygantienė, L. Iešmantaitė, V. Kasparavičiūtė, N. Kersnauskaitė, A. Kamantienė. Stovi: Dr. V. Vygantas, I. Budrys, V. Kamantas, J. Gravrogkas, A. Mickevičius, J. Kazlauskas A. Tallat Kelpša ir R. Minkūnas.

Nuotrauka K. Gaidžiūno.

dramą Dainuotojo vaidmens. Kol nebuvau matęs scenoje veikalo, galvojau, kad tas Dainuotojas bus kažin kas panašus į graikų dramos chorą, bet pasirodo, mano klysta. Programoje parašyta: Dainuotojas, atstovaujantis tolimą ateitį. Bet veikale jokios tolimesnės nei artimos ateities, kuriai būtų atstovavęs Dainuotojas, žiūrovas nematė. Kam tas personažas veikalui reikalingas, taip žiūrovui ir liko mįslė. Kartais vaidintojai dėjos Dainuotojo nematę, o kartais jis su jais diskutavo ne apie tolimą ateitį, bet einamaisiais klausimais; iš pradžios Dainuotojas buvo apsirengęs tautiniais drabužiais ir panešėjo lyg ir į lietuvišką bernelį, paskum jis pakeitė apdarą ir buvo panašus į grįžtantį iš gėrynių dandy su gražiu apsiautaliuku ant pečių, tik trūko cilindro, o, pagaliau, į pabaigą jis buvo padoriai apsirengęs, kaip provincijos inteligentas (ar jis taip kataliojo savo apdarą pagal autoriaus remarkas, ar taip buvo režisūros sugalvota, nežinau).

Vienas pagrindinių dramos meno principų yra žinoti aktoriumi, kam ir ko jis eina į sceną. Jei autorius išleidžia į sceną personažą pats nežinodamas kam, tai

ir aktorius, žinoma, iš tokio vaidmens ne ką tegali išpešti.

Visus paskutinius o s i u s partizanus Landsbergis savo veikale išžudo. Žūva vadas ir jo draugai, nukankinami bolševikų (užkulisyje) paskutiniai iš apsupimo pabėgę trys štabo nariai, žūva padėjęs gėlių prie kankinių stulpų Vaikas, pagaliau žūva ir ryšininkė Genė, kurios vaidmenį gan įtikinančiai suvaidino V. Zilionytė. Žodžiu, autorius iš partizanų sąjūdžio padaro lavoninę. Iš priešingos pusės žūva tik Tardytojas. Landsbergis palieka žiūrovą žiūrėti į turgaus aikštęje penkis stulpus, prie kurių pririšti nukankintų paskutinių partizanų lavonai. Tai visiškai kraugeris triumfas. O ką Dainuotojas dainuoja apie "tolimą ateitį"? Nieko, ničnieko. Jokios vilties, jokios prašvaistės.

Jei Landsbergis savo veikalu norėjo nuvainikuoti partizanų sąjūdį, tai jam visai pavyko. Nedaug tai dramai tereikėtų pakeitimų, kad ji būtų pastatyta bolševikinėje Vilniaus teatro scenoje. Tik aš nemanau, kad jam būtų pavykę tūkstančių lietuvių širdyse sužlugdyti didžiąją mūsų laisvės kovotojų heroizmo legendą...

SEDA

Iš Mariaus Katiliškio knygos
'Išėjusiems negrįžti'

O kas man dabar daryt? Kur ta maža kuopa lindi? Skaudžiai įspirdamas batų į šoną, iš kažkur užsivertė atsilapojęs kareivis. Aš tuojau jo klausiu:

— Ar nežinai, kur trečioji kuopa?

— Berazumi! Nešok muilą, kol gali!

Ir jau daugiau paskubomis besinešančių. Kiti be šautuvų, skvernus susikėlę. Ir man jau aišku, kad ne kuopos, bet tilto ieškoti, grįžtant atgal. Atgal, atgal, kad tik suspėčiau. Pasileidau ir niekaip negalėjau suprasti, kokių būdu mano taip atsitolinta nuo tilto. Kelių dešimtų metrų nuotolyje priešais, gatvės viduryje, sukilo žemių ir akmenų fontanas, ir aš kritau, nieko nebematydamas, užsimerkęs ir kurčias kaukimui ir zvimbimui. Už jokių pinigų manęs nebūtų pravarę tąja gatve pro juoduojančią duobę. Gatvė apšaudoma. Į gatvę krinta sviediniai. O, Dieve gailestingas, bent šią valandą pribūk man ant padėjimo!

Aš jau bėgau griežtai priešinga kryptimi. Mano galvą jau buvo nušvietusi išganinga mintis. Ir ji žibino akis, kaip žaibas. Jo akinančiu greičiu buvau sumojęs, kad vis dėlto netuščiai praleista savaitė karo akademijoje, Sedos mieste. Ją lankydamas, buvau gerai susipažinęs su vieta. Ten, už bažnyčios ir klebonijos, yra dar vienas tiltas per Varduvą. Ant valčių, toks, kaip ir pontinis, ūkiškiems klebono reikalams. O pati senutė, medinė ir turtinga kaip

kraičių skrynja, bažnyčia jau kaišioja savo bokstelių pro spalvingus medžius.

Turgavietė buvo lyg šienaujama pieva. Tiesiausias kelias prie išsigelbėjimo tilto. Mačiau bėgančius, suklumpančius, nebesikeliančius ir paliekiančius. Aš radau šalutinę gatvelę, kurią tuo metu sudrebino pasibaisėtinas trenksmas. Ugnis, dūmai ir geležies žvangesys. Viskas lėkė, spengė, krito kažkur aukščiau galvos. Vyras pakilo nuo žemės prie namo kampo.

— Sū tuoj jau užbaigta. Ar turi panzerfaustą?

To pabūklo bijojau ir pirštu prisiliesti ir stengiausi prisilaikyti kuo toliausia. Dabar jis klausia, ar aš turiu. Jo akys žibėjo rausvom vilko liepsnelėm, ir burna nejučiai persikreipusi. Jis nusikeikė ir nėrė pasikūprinęs. Jis bėgo ieškoti panzerfausto, nes kitas tankas, svyruojančiu pabūklo vamzdžiu, išsiritu iš už to paties apgrizauto namo kampo. Raudona žvaigždė išsiskyrė jo purviname pilkume. Ir tai buvo pirmoji, mano taip arti išvysta visame grėsmingume ir siautime.

Bet ir tam vyrui ji buvo pirmoji. Jis ieškojo ginklo, pažinto tik prieš savaite. Aš buvau kovojančių, žūstančių ir bėgančiųjų tarpe. Aš bėgau vienu iš pačių pirmųjų. Aš nieko kito nenorėjau, ir kitos minties nebuvo manyje — tik išbėgti.

Kaip atsidūriau kieme, kaip karsčiausi ir šokinėjau sodelių ir daržų tvoromis, man pačiam liko giliausia mįslė. Aš turėjau tokį aiškų tikslą — prasimušti iki ano klebonijos pontono. Ir man didžiai nesmagu pasidarė, kai, žvilgteljęs į šoną, pamačiau tą pačią mašiną judančią tąja pačia kryptimi. Keliai nusmilkę, ir į pakinklius kas tai lyg vėzdu būtų paleidęs. Kurių velnių čia atsivilkau ir ko tiek ilgai laukiau, kad tankas visą laiką ant apivarų važinėtu? Jau bent būčiau pasiėmęs panzerfaustą ir dova-vojęs narsiam vyrui, kad jį susprogdintų. Na, na, na... Dabartėlis jau baigta. Jau po visam, ir amen sakykime savo jaunoms dienoms. Na, ir gerai, jei nežinojai, tai

dabar įsidėmėsi, kad už visas nuodėmes reikia atsiimti. Ir už šią nemiegotą naktelę.

O keisčiausia, kad mano rūškanos meditacijos nė kiek nesulėtino klišutinio bėgimo. Dar sakytumei, jėgų teikė. Nes kaip kitaip būčiau aplenkęs tanką ir pirmas pasiekęs klebono tiltą? Kriste nukritau nuo aukštos pakrantės. Tiltelis tik suposi ir lingavo, visu būriu puolant išsigelbėjimo link. Mačiau šokančius į vandenį, mačiau atsistumiančius nuo kranto valtimis. Metančius milines ir aprangos dalis, kad sumažinus svorį. O tvenkinio vanduo, lyg staigiam lietaus šuorui užėjus, teškėno ir virė nuo kulkosvaidžių sutelktinės ugnies.

Kai atsisukau antroje pusėje, tankas stovėjo aukštai ant kalno, ant aukšto Varduvo kranto, pusiau prisidengęs šventoriaus medžiais. Jis kontroliavo tiltą, šluote nušluodamas visą nuo jo plotmės. Ir sutvenktą upės lygmę, kurioje žvėriškomis pastangomis grūmėsi, traukiami vandens ir kapojami kulku.

Kiek jų nebeišlipo?

Sekantis etapas buvo per pelkėtą pievą. Kulkos žvygavo ir sviediniai sagstėsi tai čia, tai kitur, išversdami durpyno velėnas ir skystą, juodą dumblą. Šimtą kartų kritau ir kėliausi, kad pasistūmos dar kelis metrus lygia kaip ledo aikštė, ir jokios priedangos neturinėja pieva. O prieš akis kilo aukštos ariamos dirvos, grioviai, prižėlę krūmų, ir paskiri medžiai. Juos pasiekti ir buvo visų persigavusių upę tiltais ar vandeniu, tikslas, — brangiausias siekinys. Aš tariausi jį pasiekęs įkrisdamas griovinė, susipainiodamas tarp karklių šakų. Ir gulėjau, gremždamas nagais velėną, švokštančiais plaučiais ir plyštančiomis šnervėmis traukdamas žemės kvapą. Galva užė ir smilkiniai tratėjo, neatlaikydami spaudimo. Lyg būčiau bėgęs mylių myliomis ir būčiau nešęs centnerinę naštą. O nešiau tik savo varganus kaulus ir neatsitolinau nuo upės daugiau, kaip pusę kilometro. Bet čia buvo saugu ir net ramu.

(Bus daugiau)

Taip dabar Vilniuje atrodo šv. Stanislovo katedrą, paversta meno muziejum.

SOVIETŲ IŠLEISTAS LIETUVOS ŽEMĖLAPIS

Antrą kartą rusams okupavus Lietuvą, jie, kaip tikri barbarai, daug mūsų kultūringų, mokslu ir tėvynės meile atsiektų laimėjimų išgriovė, išardė, sunaikino ar išgrobstė. Toks jų paprotys mums jau žinomas nuo pirmo įsiveržimo Vilniun ir Kaunan, kurs įvyko prieš 300 metų.

Atgimusi Lietuva per trumpą jos laisvės metų buvo padaryta nemaža pažanga kartografijos ir poligrafijos srityse. Krašto Apsaugos ministerijos, o taip pat privatinė iniciatyva, spaustuose - litografijose buvo paruošiami ir leidžiami, greta gerų bendrųjų krašto žemėlapių, ir specialieji. Pvz., magnetinis ar Lietuvos Automobilistų klubo gražus Kelių žemėlapis, o ypač visai tobuli, aiškūs, stambokio 1 : 52 000 mastelio, spalvoti topografinio žemėlapių lapai, paremti originaliomis menzulinėmis nuotraukomis ar rekognoskuotėmis vietose.

Visą iš Lietuvos neišvežtą mūsų topografinės įstaigos turą, tarp jo ir brangius mokslinius geodezijos instrumentus, birželio 14-16 dien. radome sugrūstus Lampėdžių vasarietėje, kur buvo įsitaisę "NN geodeziškieji otriad". Kartu buvo daugybė propagandinio turinio, net ir liuksusinių leidinių, senų, įvairiausio tipo, miestieškų ir kaimieškų rūbų šnipams, diversantams. Lietuviškų planšetų originalai, jų klišės ir atspausdintų žemėlapių atsargos jau buvo skubiai išvežtos, kaip karo grobis, toliau nuo pasienio — Rygon. Mat, rusų kariai nepaskaito lotynų raidžių, o vadinamasis lietuvių korpusas jau buvo pasmerktas išnykimui.

Pavojingas tas nemokša kaimynas.

Jau keletą metų prieš 1940 m. rusų buvo ruošiasi klastingai okupacijai. Charokovo valstybinis kartografinis fabrikas, vyriausybės įsakymu, pagamino dar nepavergtų, bet jau numatytų pavergti kraštų topografinius žemėlapius, įrašant kiekvienam lape "Litovskaja sovietiskaja socialističeskaja respublika". Taipgi Latvijos ir Estijos. Viskas tik rusų kalba. Panaudojo caro topografų surinktą medžiagą. Tie žemėlapiai buvo rasti, pabėgus rusams iš Pabaltijo 1941 m.

Kartografija Rusijoje buvo centralizuota dar caro laikais, bet Leninas ją absoliučiai suvalstybino. Kitur, laisvuose kraštuose, veikia ir sėkmingai darbuojasi, greta paprastai konservatyvių valstybinių įstaigų, neretai pažangios, greitesnės privatinės firmos ar

PROF. S. DIRMANTAS

moksliniai institutai. Šioje srityje centralizacija yra naudinga, bet kraštutinis varžymas privatinės iniciatyvos ir sumanumo jau yra kenksmingas.

Man, prisipažinsiu, atrodo kiek perdėta vieno mano šviesaus kolegos, tarsi "antistaptomanija". fotografavimo ir kartografijos srityje, bet be paslapčių ir draudimų, ne tik anais, bet ir šiais laikais neapsieina net galingos ir "demokratiškesnės" valstybės. Camera obscura yra įrankis ir labai juodų, nemoralinių darbų ir žygių... Ir čia, JAV, gyvybiniai krašto gynimui svarbios zonos bei požeminiai ir antžeminiai įrengimai, kur suvaržytas net piliečių lankymasis ar foto-

grafavimas uždraustas. Net pramonės įmonės saugo savo "sekretus".

Kaip gi atrodo mūsų Tėvynė, vėl patekusi į rusų "globą"? Žodžio LIETUVA rusai-okupantai, kaip žinome, nemėgsta, vengia. Stengiasi jo nevartoti net kaip geografinio termino. Taigi šio žodžio garbingoje žemėlapių vietoje nerasi. Tik už žemėlapių rėmų, pakraštyje, tiesa, stambokomis raidėmis užrašyta: "LIETUVOS TSR". Taigi esmė tai TSR, o žodis "Lietuvos" — tai tik lyg koks antraeilis pažymyns, būdvardis. Jį pas jus kur užtinkame žodį Lietuva, tai su būtinu pridur ar "Tarybų", ar "Liaudies" pav., jų laikraštis "SOVIETSKAJA LITVA".

Maskvai įsakius, žemėlapių išleido ne Lietuvos

įstaiga ir ne Lietuvoje. Maskvinės Vyriausios Geodezijos ir Kartografijos Valdybos pareidymu spausdino tos pačios valdybos Rygos kartografijos fabrikas. Jis susidarė, užvaldžius lietuvių ir latvių valstybines įstaigas ir nusavinus privatinės Spindulio, Mantnieko ir kitų spaustuves.

Lietuvio redaktorius šiam darbui ir neatsirado. Redagavo tūla Goriainova Z. A. (turbūt Z. A. Goriainova. Goriainovų Lietuvoje būta jau iš senesnių laikų). Dirbta nuo 1955 iki 1958. Sienos parodyta 1957. VI. 27 dienos. Turbūt jos dažnai kaitaliojamos, jei tokiu tikslumu (net diena!) nurodoma.

Mastelis 1:600 000 (1 cm: atitinka 6 km.). Formatas 62x72. Projektacija — Gauss-Kriegerio skersinė lygiakampė cilindrinė. Meridiana! nuo Griničio, ne nuo Pulokovo. Geografinis tinklas — kas 30°. Ribos: š — paliai pat lietuvių latvių sutartą sieną (Liepojos — nėra); R — Opsa-Postavy-Naročo (vietovardžiai — žemėlapiu rašyba) ir Mastro ežerai, Vileika - Molodečno - Ivenec; P — Ivenec — LIDA — Druskininkai — Suvalki; PV — surusinta Užnemunės Mažosios Lietuvos dalis vardu "Kaliningrado sritis RTFS". Kituose pakraščiuose šie užrašai: LATVIJOS TSR, BALTARUSIJOS TSR (čia įeina ir "Lida"). Išskirta GARDINO sritis — jos rytinė siena iki Trabų, Dovgerdiškių, Juratiškių, tarp Ivje ir Lazdūnų. Gardino nėra; tik pakrašty užrašyta lenkiškai Grodno, ne gudiškai. T. V. Kaliningrado srities parodyta nedaug — jos vietoje patalpinta sutartiniai ženklai ir platus 17,5x18,5 cm., bet mažai kauduodas, "Administracinis Aprašymas".

Bet ir iš to, kiek parodyta, matome kad, be taikos

sutarties prisivartoję Mažosios Lietuvos dalyje trumpu laiku vietovardžių surusinta daugiau, negu kryžiečiai, vokiečiai karaliai ir Hitlerio naciai suskubo per 700 metų.

Taip, pagal mūsų šesupės kraštus, "žydi" tokie užrašai: Krasnoje ir Bolšoje Selo, Gribojedovskoje, Malomožaiskoje, Dolžanskoje, Livenkoje, Nemanskoje, Sarečnoje (turbūt Zarečnoje?), Krasnoznamensk = Lazdynai, Neman = Ragainė, Sovietsk = Tilžė, Tai vėl: Ilčevo, Kalinino, Puškino, Tolstoje. Net kanalai perkrikštyti: Primorski, Matrosovka, Golovkinskij. Upių vardai maišyti: lietuviški, lenkiški ir rusiški: greta lenkiškų Instruč, Osa, rusiškų Zlaja, Lugovaja, liko Tilžė, Šešupė. Bet Nemuno žiočių pietinė atšaka užrašyta "Severnaja", atseit, šiaurinė!

Bendrai, kalba ir rašyba lietuvių. Tik vienoje vietoje stovi rusiška raidė B ir kai kur mūsų u parašyta per neapsižiūrėjimą, išpročio, rusų raide (rusų "antis" skamba "utke", o rašoma ju raidėmis taip "ymka"). Taip, ženklų aprašyme išspausdinta "keliai irjy (sic!) atstumai". Pasitaiko ir nevykusių naujadarų: "susisiekimo keliai" (kitokių neparodyta!). Mat, rusai iš seno yra įpratę sakyti "puti soobščeniya". Tai vėl "laivuojamieji kanalai".

Lenkams ir gudams priskirtuose mūsų plotuose užtinkame babilonišką painiavą vietovardžių varduose ir rašyboje. Palenkijoje užtinkame šiuos "dziuolungus" perlus: žitkeimy, šlinoke-me, Plevki, Smieciuchovka, Pšebud, Filipuv, Vigry, Vižainy, Servy, Galadusy. O Juodoji Ančia, lenkiškai būtų "Čarna Hanča", — perkrikštyta "Čiorna Hanys". Čia y, turi būti tariama kaip

u, nes lenkiškai priimtina ir forma "Hanus".

Okupuotos Lietuvos ribose vietovardžių rusinimo palinkimo nėra; net caro rusitelių sužaloti taip ar kitaip atitaisyta. Apgudėjusi o s e apylinkėse galime grožėtis tokiais perlais: Bakšy, Lazdūny Lytva, Lida, Ošmiany, Golšany, Radun, Zukoini, Geranony, Bastuny, Požižme, Romuti, Liuberty, Trokeli, Godutiški, Sontaki, Lyntupy, Pelesa, Nača ir visa eilė šiam rajonui būdingų tokių vietovardžių: Litviancy, Kreiviancy, Pirogancy...

(Bus daugiau)

SPAUDA

BLAIVUS VATIKANO ĮVYKIŲ ĮVERTINIMAS

Kun. Dr. J. Vaišnora, MIC, DRAUGE atremia daugumą anksčiau DRAUGE pasirodžiusių teigimų

Sausio 27 d. DRAUGAS paskelbė kun. dr. J. Vaišnos iš Romos straipsnį "Lietuvos reikalai Vatikane", kuriame dabar, padėčiai išryškėjus, tie dalykai atvaizduojami ir įvertinami dauguma požiūrių panašiai, kaip DIRVA apie juos buvo atsliepusi pačioje pradžioje, kai čia padėtis tebuvo žinoma dar, palyginti, miglotai.

Kun. dr. J. Vaišnora paneigia čia kai kieno keltus apkaltinimus Lietuvos pasiuntinybei, teigiamai įvertina čia kai kieno stabdytą visuomenės akciją, įtikinančiai pasisako dėl protestų prasmingumo ar neprasmingumo, pabrėžia visų lietuvių vieningą bendradarbiavimą Romoje tuo reikalu, smerkia kaltininkų ieškotojus savųjų tarpe, mano, jog Lietuvos pasiuntinybė šiuo atveju buvo paliesta greičiausia tik pačiame Vatikane susidariusios analoginės pažiūros į Lietuvos pasiuntinybę kaip ir į Lenkijos, pritaria visuomenės budrumui, nurodymams, jog sveikti, net ir gerų norų būdami, ne visada mūsų reikalus tinkamai supranta.

TORONTO

Varpo choro šeštametinis koncertas praėjo dideliu pasisekimu. Publikos prisirinko pilna Prisikėlimo parapijos salė. Programa buvo patraukli ir vykusiai atlikta. Išpildyme, be maestro St. Gailevičiaus, prie pianino buvo CBC radio operos dirigentas Mario Bernardi ir sol. V. Verikaitis, St. Mašalaitė ir L. Januška.

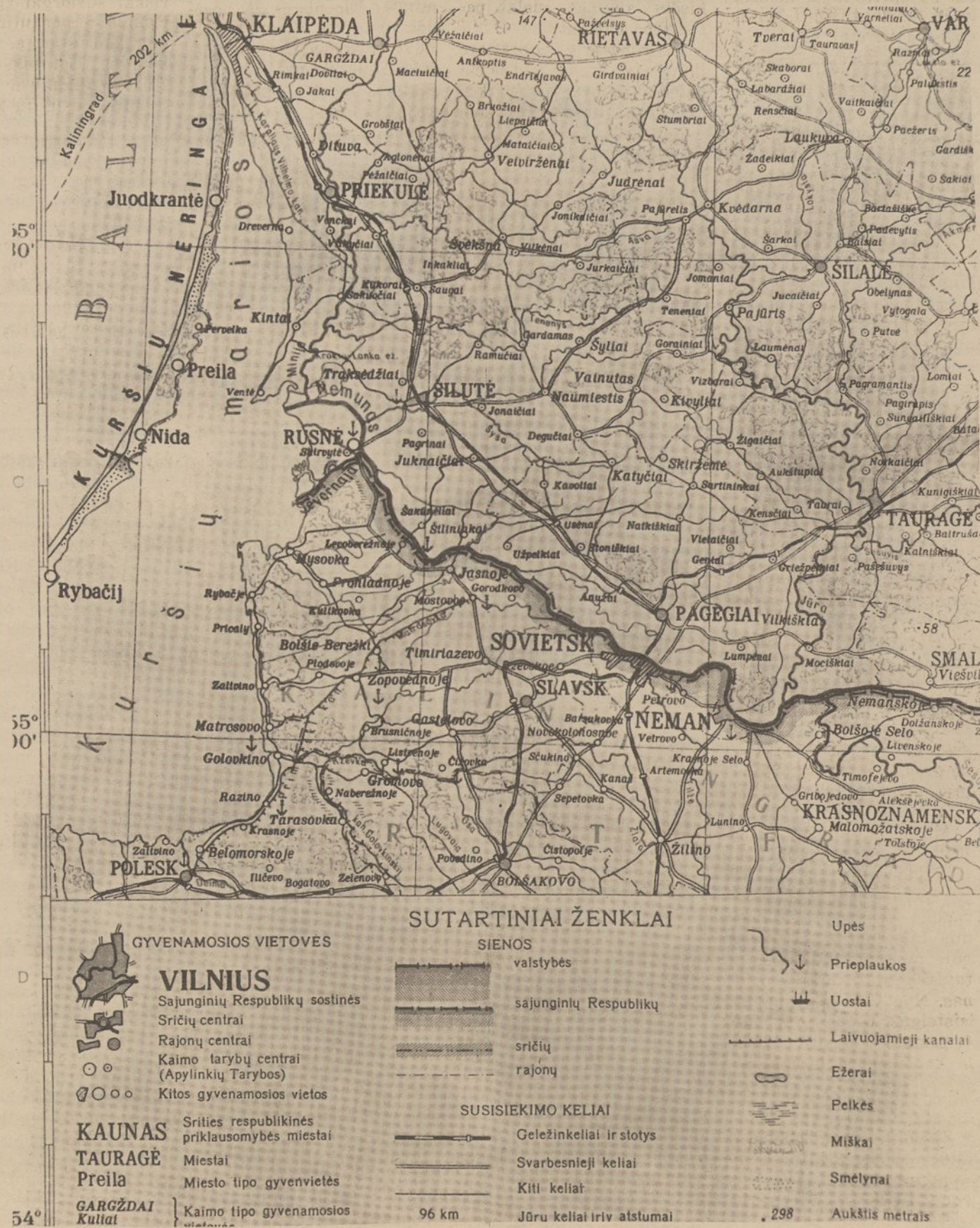
Po koncerto sveikino Bendruomenės apyl. valdybos pirmininkas J. Senkus ir įteikė \$200 auką, J. Strazdas — \$50, J. J. Pikčilingiai — \$25. Ir kiti mažesnėmis sumomis parėmė chorą. Iš viso surinkta aukų \$621. Pridėjus koncerto pelną — \$240.75, susidaro \$861.75, kurie įrašomi į pajamas.

Jonas Mankus, senesniosios lietuvių kartos ateivis, mirė sausio 28 d., sulaukęs 75 m. amžiaus. Jis paliko liudinčius: žmoną Jevą, dukterį Adelę ir sūnų Joną. Velionis buvo nuoširdaus būdo ir daug padėjo naujiesiems ateiviams besikuriantiems Kanadoje. Palaidotas Vilties kalno kapinėse.

Toronto lietuvių kredito kooperatyve Parama metinis narių susirinkimas įvyks Lietuvių Namuose vasario 22 d. 3 val. p. pietų.

Narių registracija prasidės 2 val. P. V.

KAIREJE: Naujai Sovietų išleisto Lietuvos žemėlapių iškarpa.

Fantastiškiausi karo uždaviniai

Gibraltaras turėjo būti išsprogdintas, bet...

Sėdėjau traukinyje į Ispaniją ir stengiausi susikoncentruoti. Pagal Hamburgo agentų mokslus, man reikėjo pralaužti keturias užvaras. Pirmą: savoji policija. Antrą: sava pasienio kontrolė. Trečią: užsienio valstybės kontrolė, ir pagaliau: priešio slaptoji tarnyba.

Perėjau prancūzų sieną, atsidūriau ties Ispanija. Aš laisvai kalbėjau ispaniškai. — Turite ką apmuitinti? — paklausė valdininkas. Užtvarta Nr. 3.

— Ne, — atsakiau. Jis parodė į ryšulėlį su 250,000 šveicarų frankų.

— Kas ten? — Prospektai, — atsakiau — Gabenu vienam pažįstamam prekybininkui į Ispaniją. Ar reikia atidaryti?

Jis galvojo. Ispanai turi laiko. Visada.

Aš buvau šaltas. Gal net peršaltas. Jis vis tebesvarstė. Jei lieps ryšulėlį atidaryti — būsiu areštuotas. Man atrodė, kad geriausia jį nešiotis viešai. Tai galėjo būti teisinga prielaida. O gal ir klaidinga. Tik už šimto metrų nuo sienos laukė "įgaliotinis" iš vokiečių žvalgybos. Jis būtų mano arešto liudininkas. Iškritimo. Iš paties pirmojo karto. Gal vokiečių pasijuntinys pasisėktų pinigų atgauti. Tačiau mano karjera būtų baigta. Iškritimas reikėdė rytų frontą...

— Gerai, — pasakė muitininkas. — Linksmos kelionės!

Į galiotinio nepažinojau, bet pagal sutartus ženklus tuoj susirišome. Drauge nuvažiuojome į Madridą. Ten turėjau paskambinti nurodytu telefonu.

— Trečią valandą, — pasakė man. — Pasiysime automobilį.

Angliškas automobilis su uniformuotu šoferiu sekundės tikslumu atsirado vietoje.

— Ar jūs sinjoras Carlos? — paklausė mane.

— Ne, — atsakiau, — esu Mario. Ar tamsta sinjoras Juanas?

— Ne, — atsakė jis. — Esu Filippo.

Slaptažodis tiko. Ilipau. Atidaviau pinigus. Pakvitavimų, žinoma, nebuvo. Pasitikėjimas! Šimtai vokiečių agentų, kuriais būdavo pasitikima, vėliau pabėgdavo su visa užsienine valiuta.

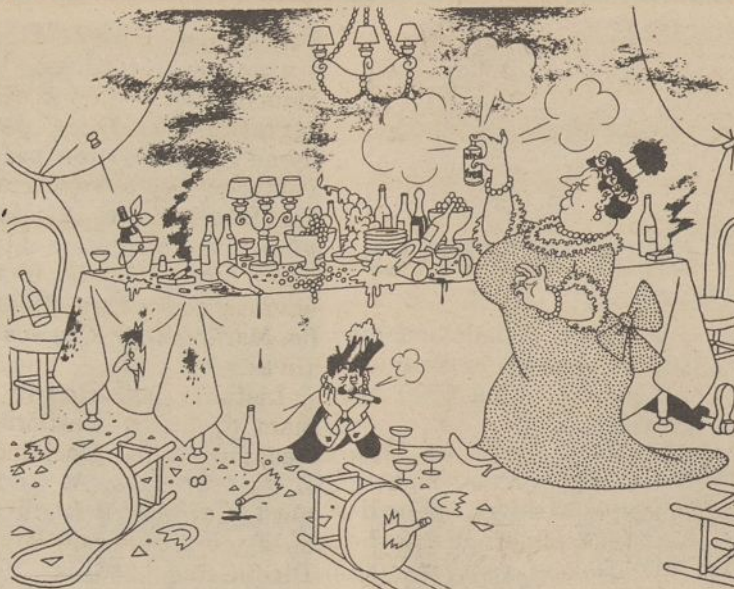
Mane nugabeno į vieną vilą šalia Madrido. Čia gyveno tariosios firmos reikalų vedėjas. Iš tikrųjų: SS generolas Bernhards. Jis turėjo didelį namą ir gerai sugyveno su ispanų įstaigomis. Ispanijoje tuomet buvo pilna šnipų kiekviename žingsnyje. Jei keturi užsieniečiai kortuodavo prie stalo, buvo galima lažintis, kad vienas jų dirbo Anglijai, antras — Amerikai, trečias — sovietams, o ketvirtas — vokiečiams.

— Kuo galiu pagelbėti? — paklausė generolas.

— Techniškai reikalai. Ispanu Maroke britų agentai naudoja slapтус siųstuvus. Naujoviški aparatai. Būtų gera gauti vieną nesugadinant.

— Galėsim parūpinti. O ką dar?

— Britų lėktuvuose pradėtos naudoti magnetrono lempos. Ligšiol nepasisekė nė vienos gauti. Jos sujungtos su sprogstama medžiaga ir, bandant išimti, sprogtas. Čia neretai nusileidžia

Po užgavėnių blynų...

sąjungininkų lėktuvai, ar ne?

— Taip, — atsakė generolas. Vakar vienas keturmotoris nusileido prie Sevilos. Surasiu progą, kad galėtum apžiūrėti.

Seviloje man nepasisekė: ieškomų lėmpų lėktuve nebuvo. Armatūra, kurią taip atsargiai išmontavau, nesprogo. Praėjo mėnesiai, iki tas lempas pagaliau gavome. Jos buvo svarbios radaro projektams.

Į Ispaniją teko dažnai važinėti. Kalbos mokėjimas man daug padėjo. Šiame krašte mums buvo lengva, nes įstaigos dažniausiai reikėdė simpatijas vokiečiams.

Viename Barcelonos bare išgirdau apie fantastišką planą: Gibraltaras turėjo būti išsprogdintas! Neįtikėtina, bet tas planas tik per plauką nepasisekė.

Ši jūros tvirtovė mums buvo milžiniška kliūtis. Ji kontroliuoja įėjimą į Viduržemio jūrą. Mūsų povandeniniai laivai turėdavo nerti po vandeniu, kad išvengtų apšaudymo. Tačiau sąsiauryje tarp Ispanijos ir Afrikos buvo pilna pavojingų povandeninių srovių, ir vokiečių laivynas nuolat patirdavo nuostolius.

Eisenhoweris Gibraltare įkūrė savo štabą, kad iš čia galėtų vadovauti Afrikos mūšiams. Gibraltaras buvo

seną vokiečių, italų ir ispanų svajonė. Bet tiesioginis puolimas buvo beviltiškas, dėl to net nebandytas. Sugavotas fantastiškas atnaujinimas.

Buvo papirktas gubernatoriaus šoferis. Vyras kuko savo galva. Jis po Rolls Royce aušintuvu pritvirtino bombą su laiko degtuvu. Netikrintas pravažiavo kontrolės postus. Atentatininkams buvo likusios dar šešios valandos. Po kelių valandų jiems pasisekė praeiti antrąją kontrolę. Kokiu būdu, man iki šios dienos nežinoma. Požeminiuose Gibraltaro sandėliuose buvo milžiniški kiekiai municijos ir sprogstamosios medžiagos. Jai sprogtus, išlėktų į orą visa tvirtovė. Beliko dar šimtas metrų, dar viena valanda. Viršuje posėdžiavo Eisenhoweris, apačioje tyliai tikėjo pragaro mašina.

Stebėjau to plano vykdymą iš gana arti, ir nesijaučiau gerai. Jei pasiseks, bus piktas, kad pats nedalyvavau, jei ne — graužs sąžinę, kad tu žmonių nesulaikiau. Bet šnipo sąžinė buvo iš Berlyno dirguojama...

Atnaujinimas nepasisekė. Kažkas išdavė. Bomba buvo rasta ir padaryta nekenksminga. Eisenhoweris posėdžiavo toliau. Vienas vyras buvo pakartas. Trys nuteisti kalėjimu iki gyvos galvos. Šiaip nieko nauja Gibraltare...

Raudonosios Kinijos vaizdai

DARBO ARMIJOS

Tai, ką mes matėme Kinijos liaudies komunose, yra taip neįtikėtina, kad tenka cituoti liudininką: sovietinę "Literaturnaja Gazeta". Ji rašė:

"Dar nepradėjus švisti, triukšminga garsiakalbių muzika nustelbia pirmuosius gaidžių riksmus Tašianchuan kaime. Tai ženklas keltis tiems, kurie šandien turi dirbti laukuose. Darbo diena prasideda prieš saulės tekėjimą.

Lygiai penktą valandą visa antroji kuopa susirinkusi: 59 ūkininkai ir 73 moterys — pradedant penkiolikmetėmis mergaitėmis ir baigiant senyvosios močiutėmis. Pirmasis būrys šandien turės imti derlių, ant-rasis statys srutų duobę, o trečiasis žygiuos į kaimyninę komuną padėti sėti. Vos tik pradėjus švisti, pirmasis būrys jau lauk. Buvęs partizanas Siachuja, toliau atsisotęs, piautuvu mosuodamas, kareiviams komanduoja: viens, du, trys... viens...

Po bendrų pietų lauke, būrio vadas Chen draugams skaito, naujausią laikraštį ir aiškina Formozos įvykius. Prieš vakarą vienai grupei pasiseka pralenkti kitą. Už tai ji gauna raudonąją vėliavą, kurią nešdama, grįžta kaiman. Būrys grįžta, kaip įprasta, uždaroje rikiuotėje ir dainuodamas..."

Tai skaitau traukinyje, kuris kažkur laukuose stovi nustumtas ant šalutinių bėgių. Mes keliaujame į tą patį kaimą, kurį rusas aprašė. Tai centras liaudies komunos "Sputnikas", kur pagal oficialiąją Pekino legendą, ūkininkams vieną vakarą staiga kilo idėja savo žemę padovanoti valstybei, šeimas suardyti ir kadriskai susiorganizuoti, kad įžengus į paskutinąją komunizmo stadiją. Liaudies komuna "Sputnikas" apima 700,000 žmonių ir sulipinta iš 15 mažesniųjų komunų.

"Sputniką" iš Pekino galima greituoju traukiniu pasiekti per 2 valandas — jei traukinys kelionės metu nebūs nustumtas ant šalutinių bėgių.

— Ponas Čangai, ko mes laukiame? — klausiu vertėją.

Čangas sumurmą: — Prekinis traukinys. — Prieš mus? — Ne, užpakaly. Jis turi nius pralenkti.

— O aš galvoju, kad mūsų traukinys greitis.

— Jis ir yra. Bet dabar mūsų kraštas daro "didį žingsnį priekin", todėl visi angliai ir geležies rūdos traukiniams duodama pirmenybė.

Sustojame kažin keltą kartą. Dabar jau galutinėje stotyje. Šalia stovi anglių traukinys. Jis jau iškrautas. Tūkstančių rankų. Iš važono anglis metamos žemėn, nuo ten tolyn ir tolyn — iki begalinės eilės primitiviškai pastatytų mažųjų geležies tirpymo krosnių. Čia vyksta Kinijos plieno mūšis. 10,7 mil. tonų buvo Kinijos užplanuota 1958 m., o šiais metais produkcija turinti siekti 18 mil. tonų.

Tam reikia žmonių. Vietinių neužtenka. Traukiniai gabenami iš kitų vietų. Dabar jie lipa iš mūsų traukinio ir rikiuojasi perone. Visą savo turtą jie nešasi su savimi: maišai su drabužiais ant pečių, neštuvai su užmestais keliais ryšuliais ir verkiandais kūdikiais, nes jau laikas juos maitinti.

Tas rikiuotes po keturis mačiau jau Pekine. Ir dabar policininkai skubiai juos grupuoja į žygio kolonas. 50 ar 60 žmonių dar grūdas prie pardavėjo būdelės. Viename parduodami makaronai, kurie paskubomis čia pat nuryjami, kitame gaudamas karštas vanduo. Garsiakalbis rėkia, "Mieli draugai, dar prieš mėnesį turėte mokėti už karštą vandenį, o dabar jis duodamas veltui — partijos dėka..."

Bet policija nelaukia. Makaronai vistiek išparduoti, o katilai su karštu partijos vandeniu taip pat tušti.

Kolona pajuda ir dingsta gelsvu dulkių debesys. Tai "gatvių komitetų" surankioti pekiniečiai. Moterys, kurių vyrai liko fabrikuose; vyrai, kurių žmonos stovi sostinės kiemuose, prie mažų krosnelių, lydydamos surūdijusius geležgalius; motinos, kurių vaikai paimti į darželius.

Vokiškas Mercedes stovi ties stotimi. Baltai pirštinėtas šoferis išlipa, pamatęs mus. Aš drąsiai žengiu link automobilio, nes, kaip užsienietis, įpratau būti proteguojamas. Tačiau šį kartą apsirinku. Mercedes priklauso lokaliniam partijos pareigūniui, ir tik jis juo naudojasi, o mes turim lipti į autobusą. Mūsų palyda padidėjo šešiais vyrais. Kai mano kolega pakelia foto aparatą prie akių, jie greit susirikiuoja jo užpakaly, kad pamatyty, kas fotografuojama ir kartais spėtų rankomis uždegti kameros objektivą.

Apsauga yra tobula ir gerai ištreniruota, nes prieš mus "Sputniko" liaudies komuną yra aplankę apie 200,000 žmonių — delegacijos iš pačios Kinijos ir kitų komunistinių kraštų. Mes, berods, esame pirmieji užsieniečiai iš Vakarų.

Iš korespondencinio seimo (2)

KUR SUVAŽIUOSIME Į SEIMĄ?

Anketoje, kurią ALT Sąjungos centro valdyba išsiuntinėjo nariams, sakoma, kad Sąjungos dešimtmčio seimas numatomas 1959 m. gegužės 30, 31 ir birželio 1 d.

Nariai prašomi pasisakyti — kuri vieta seimui būtų tingamiausia?

Atsakymą, rodos, nesunku būtų įspėti ir neklausius: kiekvienas pasiūlys tą miestą, kuriame jis pats gyvena. Kas taip spėtų — smarkiai suklystų. Parapinis patriotizmas šį kartą ne taip jau smarkiai prasikiša. Iš Los Angeles, pavyzdžiui, pasisakoma už Chicago. Čikagos anketininkas balsuoja už Detroitą. O baltimoretis siūlo rinktis Waterburyje.

Dažnas savo pasiūlymą motyvuoja.

Chicagietis rašo: "Tinkamiausia seimui vieta būtų, kur dar jų nėra buvę, ar seniai bebuve..." Kitas siūlo rinktis kur nors "vidury Amerikos, kur daugumai nebūtų pertoli". Trečias nuolaidus, pasisako už 2-3 vietas. O gal abejingas, nes nė į vieną nesirengia važiuoti?

Iki vasario pradžios anketos dalyviai seimui yra pasiūlę 6 miestus. Juos, išrikiavę pagal gautų balsų skaičių, turime šitokią eilę: Chicago I vieta

Waterburis II vieta
Baltimorė III vieta
Detroitas IV vieta
Los Angeles V vieta
Omaha VI vieta.

Balsų skirtumas tarp pirmųjų keturių kandidatų

nedidelis. Naujoms anketoms ateinant, lentelė pasikeis, ir gal ne kartą.

Lauksime, ką duos vasario pabaiga.

J. Lūžys

DETROIT

• Iškilmingą Nepriklausomybės šventės minėjimą rengia Detroito Lietuvių Organizacijų Centras sekmdienį, vasario 15 d., Western High School salėje, Scottt gatvėje, prie šais Clark parką. Pradžią — 3 val. po pietų. Iškilmingojo akto metu kalbės Jungtinių Valstybių senatorius Philip Hart ir prof. dr. Kazys Pakštas. Po oficialiosios dalies bus meninė programa.

• Lietuvių Kultūros Klubas vasario 8 d. paminėjo savo veiklos sukaktį. Meninę programą išpildė studentės Ismena Miltakytė ir Liucija Mingelaitė.

Mintis organizuoti Liet. Kult. Klubą kilo 1952 m., per s iorganizuojant Lietuvių Moterų Klubui. Organizacinio komiteto pastangomis tais metais tarptautinėje mugėje surengtas lietuviškasis parodos paviljonas. Nuo 1953 m., oficialiai įsisteigus L. Kult. Klubui, jo pastangomis suruošta eilė koncertų ir įvairių pasikaitų (apie 46).

• Suomų dienraštis Karjalainen sausio 6 d. paskelbė redaktoriaus A. L. Hintikka rašinį apie Dr. Vincą Kudirką.

SIŪSDAMI

DOVANŲ PAKIETUS Į SSSR

patikrinkite, ar tikrai prekiaujate su įgaliota firma ir mokate tikrai būtinus mokesčius.

PREKIAUKITE TIESIOGIAI tik su tomis firmomis, kurios yra OFICIALIAI ĮGALOTOS tvarkyti tokias siuntas.

Kainos ir mokesčiai visose vienodi

Prašome, užeikite į bet kurią iš šių firmų informacijai šiais adresais:

Central Parcel Service, Inc.
220 So. State St.
Chicago 4, Ill.
Tel.: WAbash 2-9354

General Parcel & Travel Co., Inc.
135 West 14 St.
New York 11, N. Y.
Tel.: CHelsea 3-2583

Union Tours, Inc.
1 East 36 Street
New York 16, N. Y.
Tel.: MUrray Hill 6-1155

Globe Parcel Service, Inc.
1991 Broadway
New York 23, N. Y.
Tel.: LYceum 5-0900

Package Express & Travel Agency, Inc.
1530 Bedford Ave.
Brooklyn 16, N. Y.
Tel.: INgersol 7-7272

Pajamų mokesčių problemos

Klauskite ko nežinot, čia rasit atsakymą

Pajamų mokesčiai sudaro nemažą rūpesčių. Ir tai be išimties, pavieniams ir šeimoms. Tat tuos rūpesčius mažindami, ir įvedam šį skyrių bent, kol praeis metinis atsiskaitymas su JAV valdžia. Red.

Mano žmona gyvena Lietuvoje. Ar galima mokesčių atsiskaitymą pildyti kartu?

— Pildant kartu mokesčiai yra mažesni, bet tuo atveju žmona turi pasirašyti ant mokesčių formos, ir svarbiausia, gavus dalį sumokėtų mokesčių atgal, čekis bus abiejų vardu. Jį keičiant reikės dviejų parašų. Tat norint išvengti šių komplikacijų, žmona pažymima kaip išlaikomas asmuo.

Mano sūnus yra 20 metų amžiaus. Jo pajamos 1959 m. buvo \$1800. Jis gavo daugiau negu pusę išlaikymo iš tėvų. Ar galiu jį skaityti išlaikomu asmeniu?

J. KAZLAUSKAS,
Cleveland

— Tėvai jo negali skaityti išlaikomu ir naudoti \$600 išimtinę, nes sūnus yra vyresnis, negu 19 metų, o pajamos didesnės, negu \$600.

Duktė, 21 metų, vasaros metu uždirbo \$700 ir 1958 m. lankė universitetą visą laiką, gaudama didesnę pusę išlaikymo iš tėvų. Kaip su jos mokesčiais?

— Šiuo atveju tėvai gali užsirašyti, dukterį kaip išlaikomą asmenį. Duktė, pildydama mokesčius, turi savo \$600 išimtinę, nežinint faktą, kad ir tėvai pažymėjo ją, kaip išlaikomą asmenį. Mokestis už mokslą universitete nėra atskaitomas nuo tėvų pajamų. Jis įeina į išlaikymą.

Mano sūnus gimė 1958 m. gruodžio 30 d. Ar jis yra išlaikomas asmuo?

— Tėvai, skaičiuodami 1958 m. pajamų mokesčius, gali naudoti pilną \$600 išimtinę.

Žmona ir vyras už 1956 m. mokestinius metus, mokesčius pildė atskirai. Ar galima dabar pildyti drauge?

— Mokesčių įstatymas leidžia pereiti nuo atskiro prie bendro pildymo laike 3 metų. Jei 1956 m. mokesčiai buvo laiku atsiskaityti, šiuo metu galima užpildyti, skaičiuojant juos drauge.

Ar asmuo, turįs du darbus — vieną dieną, antrą vakare, gali atsiskaityti dalį susisiekimo išlaidų nuo pajamų?

— Susisiekimo išlaidas, važiuojant nuo pirmojo darbo į antrąjį, galima atsiskaityti nuo uždario. Bet susisiekimo išlaidos, važiuojant iš namų į pirmąjį darbą ir iš antrojo į namus, nėra atskaitomos.

Namas yra dviejų šeimų. Viršutinis butas yra išnuomotas. 1958 metais buvo dengtas naujas stogas. Namo savininkas prisidėjo pusę darbo naują stogą dengiant. Kokia dalis yra atskaitoma, mokant mokesčius?

— Naujo stogo kaina apskaičiuojama, imant visą medžiagą ir pusę darbo (savininko antroji pusė darbo neįskaitoma). 50% šios kainos tenka nuomotojui, bet ji neįskaitoma 1958 m. visa, o amartizuojama per Mokesčių Inspekcijos leidžiamą metų eilę.

Ar dantų valymo milteniai, kosmetika, laidotuvių išlaidos įskaitomos į gydymo išlaidas?

— Ne, jos nėra įskaitomos į gydymo išlaidas.

Kurios išlaidos, sąryšyje su darbo ieškojimu ir gavimu, leidžiamos atskaityti?

— Mokestis sumokėtas Darbo Agentūrai, padėjusiai surasti darbą yra atskaitomas iš pajamų. Tačiau važinėjimo išlaidos, pašto ženklai, telefono išlaidos nėra atskaitomos.

Nasė 1958 m. sumokėjo \$415 už 8 m. amžiaus dukters saugojimą, kad ji pati galėtų dirbti. Kaip su mokesčiais?

— Visi \$475 yra leidžiami atskaityti. Atskaitymo riba yra \$600, jei vaikai yra jaunesni, negu 12 metų.

Vyras su žmona pildo kartu mokesčius. Jų abiejų 1958 metų uždarys yra \$4,900. Saugojimui vaikų, kurių vienas yra 6, antras 10 metų, sumokėjo (ne išlaikomam asmeniui) \$510.

— \$200 yra atskaitomi, nes \$4500 yra vyro įmonės uždarys, nuo kurios leidžiami \$600 pradeda mažėti. Kiek uždarys viršija \$4500, tiek atskaitoma \$600 sumažėja. Jų uždarys yra \$4900, \$400 virš \$4500, todėl tik 200 leidžiamas (\$600 - \$400 = \$200). Jei abiejų uždarys siektų \$5000, tik \$100 atskaitoma, o uždarys pasiekus \$5100, nieko nebelineka atskaityti.

Be savo tiesioginio darbo įmonėje vakarais dar esu namų pardavimo įstaigos agentas. Kokios automobilio išlaidos yra atskaitomos?

— Jei 1958 metais buvo važiuota 15,000 mylių ir iš jų 6,000 mylių kaip namų pardavėjo, tat 40% visų automobilio išlaidų yra biznio išlaidos, į kurias įeina benzinas, alyva, įvairūs patalvymai, pirktos dalys ar padangos, garažas, draudimas, amortizacija, automobilio klubui mokestis ir kaina automobilio leidimo.

Lietuviai vaikai Vokietijoje, Salzgīt-Lebenstaadt stovykloje, gavę kalėdinius dovanų maišus...

UŽGAVĖNIŲ BLYNAI ... IR DIDVAKARIS INŽ. E. BARTKUI

Praėjusį šeštadienį LST Korp! Neo-Lithuania ir Lietuvių Tautinis Akademinis Sambūris Chicagoje buvo suruošęs tradicinį užgavėnių blynų pobūvį, į kurį atsilankė labai daug svečių, jų tarpe bankininkas J. Kazanauskas, buv. konsulas A. Kalvaitis, garbės filisteriai Dr. J. Bartkus, Dr. Stp. Biežis, gen. Pov. Plechavičius ir kt.

Visi svečiai buvo pavaišinti skaniais lietuviškais blynais.

Vidurnaktyje buvo suruoštas didvakaris — mergvakaris inž. Eug. Bartkui. Susirinkus visiems svečiams — vyrams į šokių salę ir susikibęs rankomis, buvo praneštas šio susibūrimo tikslas. Vyt. Kasniūnas perskaitė didvakario dekreto ir jį, su visais vyrų parašais, įteikė jauniui. Paskiau jis pakvietė tarti trumpą žodį jaunikio tėvą Dr. J. Bartkų, Lietuvių Tautinės S-gos atstovą inž. Jurkūną, Korp! Neo-Lithuania pirm. stud. Stasį Mažulį ir LTA Sambūrio pirm. Aleksą Silūną.

Po to, pagal tautosakinę tradiciją, vyrams beriant į jaunikio kišenę sidabrinus, dainą pravedė solistas Ant. Sprindys, talkininkaujant buv. vyr. dainininkui Ant. Plytniui, Edmuntui Balceriui ir dainuojant visai vyriškai. Dainos garsus smuiku palydėjo Balys Pakštas ir pianinu Antanas Kalvaitis.

Didvakario programa užtruko apie pusę valandos ir savo pobūdžiu, anot senųjų Amerikos lietuvių, buvo pirmą kartą matyta ir girdėta.

Po to, buvo toliau šokta, dainuota ir linksmintasi iki

pat pirmųjų gaidysčių.

Buvo malonu stebėti, kai jaunimas išbėgo į šokių salę ir ratu susikabinęs ėmė šokti ir dainuoti. Čia, tuoj pat, malonusis svečias iš Clevelando kolega Algis Modestavičius su mergaitėmis mikliai ir gražiai pradėjo šokti tautinius šokius. Ir kaip malonu buvo juos stebėti... Gerai Algį, pamokyk chigaiškius kaip reikia šokti savus tautinius šokius.

Pastaba: Korp! Neo-Lithuania parengimams visos salės per mažos. Reikia didesnių, bet nėra tinkamų. O kad taip pradėtumėm nešti plytas naujos salės statybai... ar nebūtų gerai?

Juozas Butvila

PHILADELPHIA

VASARIO 16 D.
MINĖJIMAS

Siemet Vasario 16 d. minėjimas įvyks Lietuvių Muzikalinio klubo salėje, vasario 22 d., 3 val. p. p.

Pagrindinę kalbą pasakys min. J. Kajeckas iš Washingtono. Minėjimą pajvais skautų vyčių oktetas ir vietos meninės jėgos.

Vietos bendruomenės valdyba ir jos sudarytas organizacijų komitetas dirba, kad minėjimas praeitų gražiai ir trumpai. Ta proga renkamos ir aukos.

Organizacijų atstovų pasitarime kilęs sumanymas, kad dėl priešiškos Grigaičio ir Vaidylos veiklos prieš Bendruomenę, aukų klausimas būtų paliktas spresti vietos Bendruomenės v-bai ir organizacijų atstovams, ir siemet liko neišspręstas. Tuo reikalu buvo atsklausta ir ALB centro valdybos. Iš jos gautas atsakymas, kad centro valdyba su ALT Vyk. Komitetu susitarimo nepriėjo. Pabaigoje atsakymo Bendruomenės centro v-ba sako: "Kadangi pagal susitarimą ir tradiciją Vasario 16 d. šventės rinkliavų pajamos yra skiriamos Lietuvos laisvės kovai vesti politinėmis priemonėmis, tad Bendruomenė tai gerbia. Šiaip aukos paskirtis priklauso nuo paties aukotojo".

Taigi, atsakymas labai platus ir liberalus. Nevaržo nė aukų rinkėjo, kam jis renka aukas, nė aukotojo, kam jis aukoja. Tačiau tai nereiškia, kad mes galime nieko neaukoti.

Aukokime visi Vasario 16 d. proga, Lietuvos laisvės kovai vesti, kas Altui, kas Nepriklausomybės Fondui, kas Lietuvos žurnalui remti, ar kam kitam. O minėjimų metu pripildykime salę savo atsilankymu.

SUSIORGANIZAVO CHORAS

Sausio 25 d. įvyko choristų pasitarimas-susirinkimas. Atsilankė apie 40 dai-

Lietuviai skautai Australijoje

KETVIRTOJI TAUTINĖ STOVYKLA AUSTRALIJOJE

IV TS Australijoje sudarė Brolijos ir Seserijos pastovyklės, gražiai išsistatę palapines Morningtono kaime, apie 4 mylias nuo Morningtono miestelio ir 3 mylias nuo jūros. Kiek nepatogumų turėta su vandeniu, kurį teko gauti iš toliau, o jūron maudyti važiuota autobusais.

Visus trūkumus išpirkto stovyklautojų entuziasmas. Iš šios TS metu suvestos statistikos paaiškėjo, kad Australijos rajone skautauja 377 jv. šakų skautai-tės. Iš šio skaičiaus 180 nuolat stovyklavo Tautinėje Stovykloje ir dar 20 atvyko savaitgaliams. Pagal lietuvių kolonijas į TS buvo atvykę iš Sydnejaus Aušros tupto — 47, Melbourne Džiugo t. — 55, Adelaidės Vilniaus t. — 28, Brisbanės Ventos vietininkijos — 18, Geelongo Šatrijos v-jos — 18 ir kt. TS pareigūnai bei vadovybė.

BENDRUOMENĖS VĖLIAVA AUSTRALIJOS RAJONUI

TS truko nuo gruodžio 27 d. iki sausio 10 d. Sekmadienį, gruodžio 28 d., keliant vėliavą, LSS Australijos Rajono Vadas vyr. sktn. Ant. Krausas oficialiai atidarė TS, pasveikindamas suskridusius stovyklautojus ir palinkėjo darnaus stovyklavimo bei skautiškos dvasios.

Pirmasis sekmadienis buvo skirtas Lietuvos Skautų Globėjo Sv. Kazimiero 500 m. sukakčiai paminėti. Prie laužo pašnekėjį apie Sv. Kazimierą pravedė sktn. V. Neverauskas.

Gruodžio 31 d. praėjo Pasaulio Lietuvių Bendruomenės ženkle. Iškilmingai sueigai išrikiuoti stovyklautojai pasitiko ALB Krašto V-bos pirmin. S. Kovalskį. Paskaityti šiai stovyklai atsilūsti sveikinimai: LSS Tarybos Pirmin. vyr. sktn. dr. V. Čepo, Seserijos VS vyr. sktn. L. Čepienės, Brolijos VS vyr. sktn. Stp. Kairio, LSS Vyr. Dvasios Vadovo vyr. sktn. kun. dr. J. Vaišnoros, Lietuvos Diplomatinės Šefo min. St. Lozoraičio, Lietuvos Jg. Ministerio Londone K. Balučio, Amerikos lietuvių visuomenininko J. J. Bachuno, Akad.

(Perkelta į 7 psl.)

na mėgstančiųjų. Tai jau graži pradžia. Sudaryta ir choro valdyba.

Daugiausia choro reikalu rūpinasi choro vadovas L. Kaulinis. Reikia pasitikėti jo gabumais ir iniciatyva. Taip, kaip prieš 10 metų pradėjęs su vyrų oktetu, o vėliau išvystė į meno ansamblį, susidedantį iš choro, lietuviškų liaudies šokių ir vaidintojų grupės. Jo vadovaujamas ansamblis buvo turėjęs 80 pasirodymų, įskaitant ir Dainų šventę Chicagoje. Jam visokią paramą žada tiek Bendruomenė, tiek Tautinė S-ga.

Tautinės S-gos visuotiniame susirinkime tam reikalui parinkta ir aukų. A. Kani-Kaniušis aukuoja \$10. kiti mažiau. Be to prisidės ir Tautinės S-gos skyrius su savo auka. Bendruomenė pažadėjo \$100. Nors choras ir būtų artimesniam kontaktui su Tautine S-ga, tačiau veiks, kaip savistovus vienetą.

Visi pripažįstame, kad Philadelphiaje choras reikalingas, taigi visi prisidėkime prie jo suorganizavimo.

BOSTONO LIETUVIAI

Prof. Juozas Rauktys, švenčias 60 metų sukaktį, savo šeimos narių tarpe. Iš kairės: sūnus Juozas, duktė Vida, žmona Ona ir sukaktuvininkas.

• Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo 41-tų metų sukakties minėjimas įvyks vasario 15 d., sekmadienį, su pamaldžiais Sv. Petro liet. parapijos bažnyčioje 10 val. ryto, o iškilmingas minėjimas So. Boston High School salėje, Thomas Park, 2 val. po pietų.

Pagrindinių kalbėtojų bus adv. Julius Smetona iš Clevelando. Dalyvaus ir kalbės Massachusetts Gub. Foster Furcolo, Liet. Garbės Konsulas adv. A. O. Shallna ir kiti. Meninė programa dalyvauja: buvęs Vilniaus Operos solistas Stasys Liepas; Onos Ivaškienės vadovaujama tautinių šokių grupė suvaidins montažą "Lietuva Pančiuose", ir paskambins vietos šaunieji kanklininkai.

• ALT S-gos Bostono skyriaus susirinkimas kviečiamas vasario mėn. 28 d. 6:30 val. vakaro, savo namuose. Šiame susirinkime bus įvairių komisijų pranešimai, ypač Remonto Komisijos projektas, liečiantis šiais metais atliktinų remonto darbų. Todėl iš anksto nariai rezervuoja tą šeštadienį sąjungos reikalų aptarimui.

• Tautinės S-gos skyr. Rev. k-jas: E. Cibas, Ign. Vilėniškis ir S. Kantautas š. m. vasario 1 d. padarė pagrindinę šio skyriaus turto inventarizaciją.

• Radijo "Laisvės Varpas" vadovybės posėdy vasario 1 d. buvo aptarta 1958 m. veikla ir finansinė padėtis. Sprendimų susirinkimas

kviečiamas kovo 8 d. 12 val. Tautinės S-gos namuose.

Penkmečiui paminėti numatyta banketas balandžio mėn. 5 d. Liet. Pil. klube, So. Bostone.

Šiame posėdy buvo įteiktas prisiminimui Augustino albumas — A. Januškevičienei ir Gedmintui, daug dirbusiems Laisvės Varpo nardai. Valdyba pripažino, kad dabartinis laikas 2-3 v. p. p. yra netinkamas, ypač, kad supuola su Minkų radijo pusvalandžiu, todėl nutarė daryti žygius pakeitimui.

• Patikslinimai. — Dirvos 6 nr. korespondentas, aprašydamas Lituanistinės mokyklos parengimą, įvykusi sausio 11 d., praleido programos dalyvi stud. A. Gustaitį, kuris tikrai gražiai pasakė eilėraštį; korespondentas atsiprašo.

Tame pat 6 numeryje, kalbant apie A. Knižio radijo pranešimus, turėjo būti John Roman, bet ne J. Ramonas.

Bostone steigiamas ansamblis, kurį įeity vyrų choras. Ivaškienės taut. šokių grupė ir naujai steigiamas mišrus choras. Sausio 27 d. Taut. namuose įvyko iniciatorių suauktas visuomenės organizacijų atstovų pasitarimas, kuriame buvo nutarta ansamblį įsteigti. Sudarytas organizacinis komitetas: Ir. Galinienė, Leveckytė, Danerytė, P. Jančauskas, L. Izickas ir Bruzgelevičius. Chorams vadovautų komp. J. Gaidelis, šokiams — O. Ivaškienė.

Skautai...

(Atkelta iš 6 psl.)

Skautų Sąj. Centro V-bos, Kanados Seserijos Rajono Vadeivės vyr. vltm. M. Vasiliauskiene, vyr. sktn. O. Zailskienė, Australijos Rajono Brolijos Vadeiva iškilnių dalyviams nupasakojo dabartinio Australijos LSS Rajono Vado vyr. sktn. Ant Krauso skautišką veiklą ir kartu įteikė iš LSS Pirmios gautą Geležinio Vilko ordiną. Taip buvo viešai atžymėtas didis lietuviškos skautybės veikėjas, kuris tyliai ilgus metus kantariai dirba su lietuviškuoju jaunimu, kuris kelis kartus su skautais taip reikšmingai reprezentavo Lietuvą pasaulyne džiamborėse, kuris savo pečiais išnešė "tremtinuko" Skautų Aido vargus Vokietijoje. Kartu su aukščiausiojo lietuviškos skautijos garbės ženklu jam priklauso ir jaunų širdžių meilė už ilgų metų brolišką pasišventimą skautybės idėjai.

Po to, Australijos Rajono DV kun. P. Butkus pašventino ALB Krašto V-bos šiam rajonui padovanotą vėliavą. Vėliavos krikštavėliai buvo Krašto V-bos pirmin. S. Kovalskis ir p. Bakaitienė, kurie vėliavą apnešė ratu prieš stovyklautojų vienetus. S. Kovalskis su atitinkamu žodžiu vėliavą įteikė Rajono Vadui vyr. sktn. A. Krausui, kuris dėkodamas už brangią dovaną, skautų vardu pažadėjo ją aukštai iškelti nešti ir atėjus laikui pargabenti į prisikėlusią Tėvynę. Sueigą baigiant, Rajono Vadas įteikė Australijos raj. Brolijos vadeivai sktn. V. Neverauskui ir Brisbanės Ventos vietininkui psktm. P. Stelmokui ordinus Už Nuopelnus.

Ta pačią dieną po pietų S. Kovalskis kalbėjo stovyklautojams apie Pasaulio Lietuvių Bendruomenę. Jis pabrėžė lietuvių kilmę, tautos garbingą praeitį, jos kultūrą. Jis ragino lietuvių tautos istoriją skaityti kasdien, kaip šv. Raštą. Savo tautos pažinimas sustiprins mus svetimoje aplinkoje ir išlaikys gyvus sąvairai tautai.

LOBIAI, KURIŲ ĖJO VISI PASIŽIŪRĖTI

Rajono Vado rūpesčiu IV TS buvo suorganizuota lietuvių tautodailės ir skautiškų darbėlių paroda. Ji susilaukė didelio dėmesio tiek TS svečių, ypač svetimtaučių, tiek ir pačių stovyklautojų tarpe.

Sveikinimai ir geriausi

linkėjimai visiems

JUDGE ANDREW M. KOVACHY MUNICIPAL COURT

Geriausie sveikinimai ir linkėjimai visiems lietuviams

BERNARD J. CONWAY

CHIEF POLICE PROSECUTOR

Candidate for Judge of the
MUNICIPAL COURT

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

Vasario 16 šventės minėjimas

Artėja Vasario 16-ji — Lietuvos Nepriklausomybės atkūrimo 41 metų sukakties minėjimas. Clevelande minėjimas įvyks vasario 15 dieną.

10 val. abejose lietuvių parapijų bažnyčiose bus atnašaujamos šventos mišios už žuvusius ir kovojančius dėl Lietuvos laisvės. Visos organizacijos, su vėliavomis, kviečiamos pamaldose dalyvauti.

Iškilmingas minėjimas 4 val. po pietų šv. Juozapo mokyklos salėje, East 185 ir Lake Shore Blvd. Patariama kvietimus įsigyti iš anksto, nes minėjimas prasidės punktualiai. Pakvietimus galima gauti Dirvos redakcijoje, pas čiurlioniečius, ALTO valdybos narius ir sekmadieniais Spaudos kios-

Jonas Kazlauskas, Dirvos bendradarbis, jau pildė pajamų mokesčius (Income Tax)

pagal susitarimą Dirvos patalpose.

Saukti telefonu — RE 1-7222.

J. CIJUNSKAS

I. AIKRODININKAS

Taiso ir parduoda laikrodžius, apyrankes ir kitas brangenybes. Sąžiningas ir garantuotas darbas prieinamomis kainomis.

753 E. 118 St.
Cleveland 8, Ohio
Telef.: LI 1-5166

J. S. AUTO SERVICE

Sav. J. Švarcas
1254 Addison Road
Tel. HE 1-6352

Atidara nuo ryto
8 iki 7 v. v.

AUTOMAŠINŲ TAISYMAS

Masinių viršaus taisymas ir dažymas; motorų, stabdžių patikrinimas ir taisymas, greičio dėžės ir kt. mašinos dalių įdėjimas. Parduodami automobilių akumuliatoriai. 24 hours towing. Dienos tel.: HE 1-6352. Nakties tel.: LI 1-4611.

ke. Minėjimo dieną šv. Juozapo mokyklos salėje.

Čiurlionio Meno Ansamblio vadovaujamas muz. Alf. Mikulskio, ruošiasi minėjimo koncertui, kurio programą išpildys drauge su solistais Juze Krištolaityte-Daugėliene, Aldona Stempuziene ir Vytautu Bakūnu bei Clevelando Moterų Simfoniniu orkestru.

Tą dieną visi dalyvaukime pamaldose ir 4 val. po pietų iškilmingam minėjime.

Moksleiviams ir studentams į minėjimą įėjimas nemokamai.

ALT valdyba

Geromis sąlygomis parduodamas namas

Dėl išvykimo geromis sąlygomis parduodamas gerai išlaikytas 3 miegamųjų, vienos šeimos namas, ramioje gatvėje — 694 E. 127 — Shaw Ave., lietuvių, švedų bei vokiečių kaimynystėje. Parketo grindys su kilimais, dujinis šildymas, garažas, nauji stogai, didelis sklypas su rožėmis, vynuogėmis ir įvairiais dekoratyviniais krūmais. Tik 5 min. iki pradžios mokyklos, arti Fisher ir A & P, lietuviškos krautuvės. Netoli autobuso linijos 1, 3 ir 5. Lengvai pasiekiamos abi lietuviškos bažnyčios. Namas laisvas.

Įmokėjimas \$1,000 — mėnesinis mokestis būtų \$85. Įmokėjus \$3,000 — mėnesinis mokestis būtų apie \$65, įskaitant nuosavybės mok. ir draudimą.

Sutinku išnuomoti už \$110 mėnesiui. Turintiems santaupų būtų labai gera investacija. Pav. y. z. d. ž. i. u. i. \$3,000 vietoj menkų banko procentų duotų virš \$500 pelno per metus.

Dėl apžiūrėjimo ir kitų informacijų kreiptis tik į savininką A. Vaitkų
2135 — B Royal Dr.
Santa Clara, California
(14)

LIETUVIŲ KLUBAS

6835 SUPERIOR AVE.

EX 1-1143

Lietuvių Klubo Direkcija visus lietuvius ir jų draugus kviečia nepamiršti 1959 m. Lietuvių klubo.

Praleiskite laisvalaikį su savais savoje namuose. Klubas turi įvairius garsiajais. Sėdėdami bet kurioje vietoje, galite klausyti muzikos, lietuvių radijo valandėlių. Visą laiką veikia televizijos aparatas. Penktadieniais veikia lietuviškų valgių virtuvė.

Atsilankę neapsiriksime, visi patogumai Jums.

JUOZO MIKONIO NAMŲ PIRKIMO-PARDAVIMO ISTAIGA

EAST SHORE REALTY

780 East 185th Street

Telef. IV 1-6561. Namų telef. MU 1-2154

Jūsų patarnavimui atidaryta kiekvieną dieną. Mes tarpininkaujame namus įsigyti ten, kur Jūs pageidaujate.

Namus įsigysite — niekad nesigailėsite!

Mes kepame visokius pyragus, lietuvišką duoną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bell-Obelenis

6212 Superior Avenue Tel. EN 1-6525

Antroji mūsų krautuvė yra

1404 E. 66 Street Tel. EN 1-4551

Čia Jūs gausite įvairiausių vyną, alų ir geriausių mėsos produktus.

Kreipkitės į mus ir būsit patenkinti.

Remia naujos mokyklos statybą

Lietuvių Bendruomenės 2-ji apylinkė yra nutarusi \$100.00 pinigine auka paremti Naujosios Parapijos statomą mokyklą. Panašiu atveju, anksčiau buyusi Tremtinių Draugija yra paaukojusi Naujosios Parapijos bažnyčiai langą — vitražą. Šią statybą užbaigus Lietuvių Bendruomenės vardas taip pat bus įrašytas mokyklos fundatorių lentelėje.

Didesniąją dalį skirtos sumos apylinkės v-ba jau yra įnešusi į statybos fondą, dėka dosnių aukotojų

NELAIMĖ IR LIGA

Liga ir nelaimė ištinka netikėtai. Todėl tu turi užsitikrinti, kad TAVO šeima būtų apsaugota pagal Accident and Sickness planą.

NATIONWIDE INSURANCE COMPANY siūlo platų ligoninės, medicininę, operacinę ir nedarbingumo pajamų draudimą žemomis kainomis!

Dėl smulkesnių informacijų skambinti:

PAULINA
MOZURAITIS,
Agentas
Tel. SK 1-2183

ir gautų pajamų iš Naujųjų Metų parengimo. Aukotojai yra šie: Dr. A. Mlauskas 100 dol., Dr. V. Ramanauskas, Dr. J. Skrinška, adv. F. Obelienis po 50 dol., K. Gasparaitis 25 dol., Dr. D. Degesys, Dr. Z. Sabataitis po 15 dol., Z. Kudokienė, L. Palilionienė, Dr. K. Pautienis po 10 dol., Dr. J. Abraitis, A. Mackevičienė po 5 dol.

Į rinkliavą mielai atsiliepė Dr. Sukarevičius, prisijungdamas 25 dol. ir Dr. D. Kesiūnaitė prisijungdama 10 dol. Valdyba nuoširdžiai dėkoja aukotojams, kurie padėmė mūsų šį prašymą. Ačiū ir aukų rinkėjams p. Valienei, p. S. Stasienei, taip pat visiems kitiems, kurie savo darbu ar atsilankymu į Naujųjų Metų parengimą ši sumanymą padėmė. Ypatį gal tenka padėkoti dail. V. Stančikaitei-Abraitienei, meniškai išdekoravusiai Naujųjų Metų pobūvio salę ir tą darbą paaukojusiai mokyklos sondui.

VIRSUJE: V. Budrevičiūtė-Alekniene, Melbourne laimėjusi "Girl of the Year" konkursą, gavo nemokamą kelionę, drauge su savo vyru inž. V. Alekna, aplankyti JAV ir Europą. Jų kelionė užtruko 6 savaites. Keliauja lėktuvais. JAV sustoja San Francisco, Los Angeles, Clevelande ir New Vorke. Iš New Yorko skrenda į Londoną, Paryžių ir Romą. Po to į Singapūrą ir atgal į Melbourną. Ten bus vasario mėn. 27 d.

Clevelande, viešėdami savaitę laiko, buvo sustoję inž. V. Civinsko šeimoje. Nuotraukoje, iš kairės: V. Alekna, p. Civinskienė, V. Budrevičiūtė-Alekniene, Eglė Civinskaitė, Vytautas Mulionis ir inž. V. Civinskas.

Dirvos nuotrauka.

Dar trūksta 350 dol., tat valdyba maloniai kviečia ir kitus geros širdies ir reikalingą suprantančius, lietuvių savo aukomis prisidėti ir paremti šį gražų tikslą.

L. S.

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamintojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: MAIN 1-1773.

REZIDENCIJA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausite pigią kainą. Taipgi gausit patarnavimą įvairiuose apdraudimo-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgicio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

I. J. SAMAS JEWELER

Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai
Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairūs dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre
Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

EAST CLEVELAND—EUCLID & SUPERIOR AVE.
SAVINGS EARN OPEN EVERY SATURDAY UNTIL NOON

3 1/2 %

ACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000

SUPERIOR
SAVINGS

HOME AND
REMODELING LOANS

CORNER 68TH—SUPERIOR AVENUE

DIRVA

THE FIELD

Bendruomenių valdybų posėdis

Su PLB Valdybos išrinkimu Bendruomenės gyvenime pradėjome naują tarpinį. Šalia savarankiškai veikiančių paskirų kraštų bendruomenių turime taip pat organą, kuriam pavedamas koordinuojamasis darbas, nes, be savitų reikalų, visų kraštų bendruomenės turi bendrąjį tikslą ir vieno dūsi siekimus. Kalbėdami palyginimu, galėtume sakyti, kad paskirų kraštų bendruomenės — tai upe liai ir upės, kurių vandenį surenka ir norima lietuviška srove nukreipti vyriausiasis organas — čia minėtoji PLB Valdyba.

Suprantama, paskirų kraštų bendruomenių tarpusavio bendradarbiavimo klausimai turės būti išsiaiškinti ir sutarti. PLB dar per daug jauna, kad sudėtingo jos organizmo nariai kiekvienas turėtų tinkamą vietą. Šiam tikslui reikės laiko, su kuriuo taip pat ateis tarpusavio susigijimas bei susipratimas, susidarys įpročiai bei tradicijos.

Svarbu, kad šiuo keliu jau sąmoningai sukama. Pirmuosius žingsnius žengė du artimieji kaimynai — JAV ir Kanados bendruomenės. Tolimesnė pakopa — 1958 m. rudenį New Yorke įvykęs PLB seimas. Šio seimo išvada — Toronte, Kanadoje, 1959 sausio 24 įvykęs trijų valdybų bendras posėdis.

Posėdyje dalyvavo PLB Valdyba (J. Matulionis, V. Meilus, K. Grigaitis, J. Sungaila, J. Kralikauskas), Kanados LB Krašto Valdyba (be Meilaus, Kralikausko ir Sungailos, kun. J. Gutauskas, J. Mikšys, B. Sakalas, V. Sonda, V. Vaidotas), JAV LB Centro Valdyba (St. Barzdukas, Alg. Nasytis, J. Staniškis, P. Balčiūnas, V. Mariūnas). Posėdžiui pirmininkavo PLB Valdybos pirm. J. Matulionis, sekretoriavo K. Grigaitis ir kun. dr. J. Gutauskas. Buvo vykdoma tokia darbotvarkė: pirmininkų informacija, PLB organizaciniai pagrindai, PLB Kultūros Tarybos sudarymas, šios dienos rūpestiai (lietuviškai nekalbančių lietuvių organizavimas, Lietuvos laisvės kova ir Bendruomenė, Spaudos dienos įvedimas, Tėvynės bibliotekos kūrimas, PLB Valdybos leidinys Bendruomenei populiarinti ir jos biuletenis, vizitai), Bendruomenės finansų reikalai ir kt.

Posėdyje apie jo darbus buvo suredaguotas oficialus pranešimas, kuris PLB Valdybos siunčiamas mūsų spaudai. Viešumai galėtų būti įdomios kai kurios detalės.

Pvz. Bendruomenė, siekdama įgyvendinti visuotinio principą, rūpinasi po savo vėliava teikti ne tik organizuotą lietuvių visuomenę (Bendruomenė gali priklausyti lietuviui per savo draugijas, klubus ir kt. junginius), bet ir organizacijoms nepriklausančius lietuvius. Vadinasi, Bendruomenė organizaciniai atžvilgiu laikosi Lietuvių Chartos dėsnių; Bendruomenė sudaro visi lietuviai.

Bendruomenės opozicija, ypačiai Amerikoje, nenori pripažinti jai demokratinio charakterio. Dėl to šiausia si prieš jos visuotinius rinkimus, visai iš jų šaiposi ir t.t. Valdybų posėdis, aiš-

kindamasis šį klausimą, tegalėjo konstatuoti, kad demokratija iš esmės tegali būti ten, kur reikiama visų valia. Nėra kito kelio tokiai valiai pareikšti kaip tik visuotinis balsavimas. Todėl Bendruomenė ir toliau savo organus sudarinės visuotinių rinkimų būdu. Tai prisideda prie demokratinės lietuvių sąmonės ugdymo.

Bendruomenė apima ir jungia visus lietuvius, todėl jos reprezentantai, viešai reikšdamiesi, bendruomeninei minčiai ieško ko plačiausios plotmės. Bendruomeninė mintis visų pirma remiasi tautinio solidarumo principu. O šis principas reikalauja lietuvių laikyti lygiais tos pačios tautos vaikus, tarp savęs brolius.

Bendruomenei, telkiančiai lietuvius tautiniams tikslams ir uždaviniams, priklauso ateitis. Jos atrama plati, nes į ją kviečiamas kiekvienas lietuvis. Bet taip pat ir Bendruomenės kilimas priklauso nuo mūsų visų. Tam reikia mūsų darbo, mūsų ryžto ir mūsų aukos.

St. Barzdukas

Isižiūrėkime, koks patenkintas ne m t u savo darbu okupantų pataikūnas!

Tai Juozas Žiugžda,

buvęs Kauno gimnazijų mokytojas, dabar profesorius ir akademikas, ištisą dešimtmetį pasidarbavęs, kol užtempė ant bolševikiškai rusiško kurpalo Lietuvos istoriją.

LIETUVOJE MIRĖ AGRONOMAS VLADAS ZUBOVAS

Radio bangomis atėjo žinia, kad Lietuvoje mirė agronomas Vladas Zubovas, netoli Akmenės turėjęs paveldinį ūkį ir nemažą vaidmenį vaidinęs kai kuriuose politiniuose klausimuose. Atsimintinas jo tėvų vaidmuo Lietuvos švietime, kada lietuviškas raštas buvo draudžiamas ir persekiojamas.

Nepriklausomos Lietuvos laikais agr. Vladas Zubovas daugiausia buvo žinomas, kaip pavyzdingas ūkininkas, įvairių ūkinių organizacijų narys ir vadovas. Vienu laiku Zubovo vardas buvo labai linksnuojamas, kada buvo prasidėjęs neoficialus pasikalbėjimai su lenkais.

Pastaruoju laiku, kiek mus žinios pasiekdavo, Vl. Zubovas dirbo kolchoze, be rods vedėjo pareigose.

KAS IR KUR?

• Nuo a. a. Antano Vana gaičio mirties šių metų kovo 10 d. sueina 10 metų. Girdėti, kad didesnį minėjimą rengia Chicagoje. Tautinės Sąjungos centro valdyba paragino A. Vanagaičio veiklą prisiminti ir visiems Tautinės Sąjungos skyriams.

• Lietuvių Veteranų Sąjungos Ramovės centro valdyba (Plechavičius — pirm., ir A. Rėklaitis — sekretorius), pasveikino rašytoją Juozą Balčiūną švaistą, laimėjusį Draugo romano konkursą. Rašytojas J. Švaistas yra Ramovės narys.

• Dr. Gražina Irena Krikščiūnaitė-Kaganiec, pedagogė ir visuomenininkė Mato Krikščiūno dukterė, įsigijo med. gydytojos praktikos teisę Illinois valstybėje ir atidarė kabinetą Evergreen Park, pietiniame Chicago priemiestyje. Medicinos mokslus G. I. Krikščiūnaitė yra baigusi Vokietijoje.

• Liet. žurnalistų S-gos Chicago skyriaus susirinkime sausio 30 dieną Jaunimo Centre skaityti 4 pranešimai: Kultūros Fondo pirm. J. Švedas kalbėjo apie Kultūros Fondą ir žurnalistus, kun. J. Prunskis nagrinėjo temą "Kodėl ir kaip keliauja žurnalistas", kun. A. Bernatonis painformavo apie dabarties Vokietiją ir lietuvių Vokietijoje ir dr. K. Sruoga — apie lietuvių laikraštinką Amerikoje. Pagerbti mirę arba nukankinti spaudos darbuotojai. Jų tarpe Ant. Smetona, dr. K. Grinius ir visa eilė kitų. Susirinkimui pasikeisdami pirmininkavo dr. K. Sruoga ir dr. J. Paplėnas. Sekretoriavo P. Dirksis.

Nariai ir svečiai buvo pavaišinti kava ir užkandžiais. Juos parūpino Juškevičienė ir A. Gintneris.

Dalyviai gyvai diskutavo veiklos problemas.

• Lietuvoje Rašytojų Draugijos valdybą sudaro: K. Ambrasas, J. Avyžius, A. Baltakis, J. Baltušis, A. Bieliuskas, A. Gričius, A. Guzevičius, A. Jonynas, K. Korsakas, J. Marcinkevičius, G. Metelskis, V. Mykolaitis-Putinas, V. Mozūriūnas, E. Mieželaitis, B. Pranskus, V. Reimeris, I. Simonaitytė, M. Sluckis, J. Šimkus, T. Tilvytis ir A. Venclova.

• Liet. Valstiečių Liaudininkų S-gos centro komitetas pr. metų pabaigoje savo nariams išsiuntinėjo biuletenį (nr. 1), kuriame skundžiamasi, kad "nedaug varpininkų ir valstiečių liaudininkų bei įiems prijaudėjančiųjų atsidūrė laisvoje išeivijoje", nes "masės vienminčių pasiliko Tėvynėje".

BROCKTON

Lietuvos Nepriklausomybės 41 metų sukakties minėjimas įvyks vasario 15 d. 2:30 val. po pietų kun. prel. Urbanavičiaus salėje. Pagrindinis kalbėtojas bus dr. Leimonas. Meninėj daly pasirodys solistai Baranauskas, Pareigyte ir vietos ateitininkai. Ruošia Brocktono ALTo skyrius. Kviečiami visi lietuviai gausiai dalyvauti.

Iš Tautinės Sąjungos Rytų Apygardos pasitarimo. Sėdi, iš kairės: A. Sodaitis — sekretorius, S. Gudas — pirm., J. Bačiūnas, E. Čekienė, J. Sirusas. Stovi: D. Penikas, V. Abraitis, B. Nemickas, V. Alksninis, A. Senikas ir V. Čekas.

NEW YORKE RUOŠIASI PAMINĖTI A. OLĮ

Didžiojo New Yorko lietuvių kultūrinis gyvenimas, praėjusiais metais buvęs labai gyvas ir judrus, nesustojė ir šiemet, pradėjus 1959 m.

Tame judėjime aktyviai reikėsi vietos ALT S-gos skyriai, nesenai apsijungę į Rytų Apygardą. Šios apygardos vadovybė, kurios pirm. yra Stasys Gudas, sausio 25 d. sušaukė ALT S-gos Rytų Apygardos prezidiumo ir New Yorko abiejų skyrių valdybas nepaprasto posėdžio, kuriame dalyvavo ir "amžinas keliautojas", kaip jį pavadino pirm. pristatydamas susirinkusiems, Juozas Bačiūnas.

S. Gudas pažymėjo, jog svarbiausias šio posėdžio tikslas yra apsvaistyti velionio adv. A. Oliaus mirties paminėjimą, vispusiškai apibūdinant jo asmenybę, kuri buvo neeilinė ir ne siaurai partinė. Jis buvo geras, čia gimęs ir augęs, amerikietis politikas ir nie-

kad Lietuvos nematęs, tačiau nei kiek neblogesnis lietuvis. Jis buvo giliai įžengęs į Amerikos politinio gyvenimo jūrą, bet nepaskendęs joje, kaip lietuvis.

Dėl pagerbimo pobūdžio diskusijose aktyviai dalyvavo velionies geras draugas J. Bačiūnas, Vyt. Abraitis, A. Senikas, A. Sodaitis, dr. Br. Nemickas, D. Penikas, V. Alksninis, J. Sirusas ir k. Nutarta ruošti kovo 8 d. Statler viešbučio salėje akademiją-koncertą, kviečiant A. Oliaus buv. gerą draugą Chicago gubernatorių. Ta pačia proga bus paminėtas ir visiems Amerikos lietuviams gerai žinomas A. Vanagaitis nuo kurio mirties, kovo 10 dieną sueina lygiai 10 metų.

Po to, Juozas Bačiūnas atsakė į keletą paklausimų, liečiančių Vilties d-jos veiklą ir dabartinės Dirvos leidimo aplinkybes, laimėjimus bei trūkumus pabrėždamas, kad šiuo metu Dirva tvirtai stovi ir ilgai gyvuos.

Taip pat buvo svarstytas A. Smetonos monografijos išleidimo pagreitinimas, kreipiantis į J. Bačiūną, kad šis, dabar vykdamas į Chicago, šį pageidavimą perduotų ALT S-gos centro valdybai.

Posėdžio prezidiumą sudarė J. Bačiūnas, S. Gudas ir A. Sodaitis.

E. Č.

LIETUVIŲ ENCIKLOPEDIJOS TALKA

Lietuvių Enciklopedijos Leidykla skelbia paskutinę Lietuvių Enciklopedijos Talką nuo 1958 m. spalio 15 d. iki 1959 m. balandžio 15 d. Talkos metu naujai L. E. užsisakiusieji gaus dovanų knygomis.

Užsisakę L. E. nuo 1958 m. gruodžio 15 d. iki 1959 m. vasario 15 d. gaus pilną V. Krėvės Raštų rinkinį (6 t.). Ir visi tie, kurie užsisakys nuo 1959 m. vasario 15 d. iki 1959 m. balandžio 15 d., gaus Lietuvos žemėlapi ir Jono Balio Lietuvių Dainos Amerikoje.

Išėjusius L. E. 15 tomų naujieji prenumeratoriai gaus išsimokėjimui jų pageidautomis sąlygomis, o už naujai išeinančius tomus, kurių bus dar 12-13 t., moka už kiekvieną išeinantį tomą. Vieno tomo kaina JAV \$7.75, visur kitur — \$8.00.

Lietuvių Enciklopedijos leidimas nėra kieno nors asmeninis reikalas, bet visų lietuvių sutelktinių pastangų vaisius, nors, de ja, tik laisvame pasaulyje gyvenančių lietuvių pastangos už savo kultūrą ir lietuviškumą išlaikymą, šiandien tapęs ir besąlyginis laisvinimo kovos dalimi. Šiandien jau jokia paslaptis, kad pradėjus leisti išsibarsčiusiems pasaulyje lietuviams L. E., Maskva susirūpino, ją puolė ir iškoveikė, o norėdama nuraminti okupuotą Lietuvą suteikė jai teisę išsileisti susovietintą enciklopediją lietuviškai. Tą pažadą davė vien tik lietuviams, bet, kaip įprasta, pažadas liko pažadu ir Lietuvoje turėjusi pasirodyti sovietiška enciklopedija jau numarinama Maskvos okupacinėje cenzūroje. Šis Maskvos rūpestis ir nuolatinis L. E. puolimas rodo, kokį milžiniškai lietuvišką darbą šiandien mes išeiviai atliekame. Ir tikrai, mes ja galime didžiuotis, nes tik vieni lietuviai, išsiblaškę po visą laisvą pasaulį, leidžia bendrąją enciklopediją su gausia liuanistika. Kito tokio atsitikimo dar nėra pasaulyje. Mes darbą daugiau kaip įpusėjome, tikime ir iki galo ištesėti.

Mielas Lietuvi, mes kviečiame Tave įsijungti į L. E. prenumeratorių eiles ir tuo pačiu būti mūsų pradėto darbo dalininku. L. E. leidžiamieji sutelktiniai pastangomis, ją leidžiamieji bendra talka. Todėl ir ją baigus, visas mūsų pasidžiavimas ir būsimų kartų įvertinimas priklausys visiems: leidejams, redaktoriams, talkininkams ir prenumeratoriams. Laukiame atsiliepiant.

Lietuvių Enciklopedija
265 C Street
So. Boston 27, Mass.

Gavome 115 naujų skaitytojų

DAR BŪTINAI REIKIA 385

Mes kviečiame visus į talką sudaryti tvirčiausias sąlygas laikraštį gerinti. Ir ne tik gerinti, bet ir dažniau leisti.

Prie šio kvietimo yra dvi atkarpos. Peržiūrėkit jas ir užpildykite. Juk tikrai turite artimųjų ir pažįstamų, kurie dar Dirvos neskaito. Tik neatidėliokit rytdienai. Tegul ir juos Dirva lanko. Gavę Dirvą jie įsitikins, kad geresnio lietuviško laikraščio nėra.

Prašau Dirvą 1959 metams siųsti.

Pavardė, vardas

Adresas

Dirvą užsakė

(Duoti pilną užsakytojo adresą)

Drauge siunčiu \$..... mokestį.

Rekomenduoju Dirvą siųsti mano geram pažįstamam:

(Duoti pilną adresą)

Rekomenduotojo adresas